

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

«Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ὈΜΩΝΥΜΟΥ ὈΡΓΑΝΟῦ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΕ΄
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020
Ἀρ. Φύλ. 898

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο

Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητος

ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 898, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

**Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επιμέλεια:**

«Χριστιανική Έλπίς»

Όρθόδοξη Αδελφότητα,

Φίλυρο Θεσ/νίκης

Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:

«Μέλισσα», Ασπροβάλτα

Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 10€

Έξωτερικού: 35€

Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$

Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324

Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

**Γιά τούς συνδρομητές
του έξωτερικού**

IBAN: GR 94 0171 0740 0060

7401 0115 324

Περιεχόμενα

Έπιστροφή στή βαρβαρότητα.....	235
Στόν αγρό τών καρδιών.....	236
Ένέκρυσεν	238
Ή άνοιξη τής μεσσιακής έποχής.....	240
Στούς ήρωες του '40 (ποίημα).....	243
Πλούτος καί δύναμη ή όρθόδοξη πίστη!	244
Άγίου Νικολάου Καβάσιλα, Θεία Λειτουργία: «Τό πέρας τής ιερᾶς τελετῆς τής εὐχαριστίας».....	246
Ή συντριβή του σατανᾶ	248
Γιατί ή ἔλλειψη συγχωρητικότητας εἶναι ἁμαρτία;	250
Δεινοί Ίκαροι του 1940	253
Ένα ματωμένο γράμμα	256
Έμεῖς καί τό 1940	258
Ένα καρβέλι ψωμί (διήγημα)	261
Συζητώντας τά γεγονότα... ..	263

236

244

250

Ἐπιστροφή στή βαρβαρότητα

Ἦταν νέος, μόλις εἴκοσι ἐτῶν περίπου. Ἀλλά ἐνῶ οἱ νέοι τῆς ἡλικίας του ἦταν παραδομένοι στοῦ μεθύσι τῆς νιότης καί τῶν ἡδονῶν της, αὐτός εἶχε ἤδη διαλέξει γιά τή ζωή του τό σταυρικό καί τραχύ μονοπάτι τῶν χριστιανῶν.

Ὁ Νέστωρ -αὐτός ἦταν ὁ νεαρός- δέν εἶχε ἀκόμη βαπτισθεῖ, κι ὅμως μέσα του ἔνιωθε κίολας μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, τόν ὁποῖο διδασκόταν ἀνόθευτο ἀπό τόν κατηχητή του Δημήτριο, εἶχε ξεχερσώσει τήν καρδιά τοῦ εἰδωλολάτρη πού δούλευε μέχρι τότε στή φθορά, καί τήν ἐτοίμασε νά καρπίσει τή χαρά καί τήν εἰρήνη τοῦ Κυρίου.

Κι αὐτή ἡ ἱερή ὥρα κάποτε ἦρθε. Ἦρθε ὅταν μέ τήν εὐλογία καί τήν προσευχή τοῦ ἁγίου κατηχητή του νίκησε τόν ὑβριστή τῶν χριστιανῶν Λυαῖο καί στή συνέχεια ὁμολόγησε μέ τό αἷμα του τήν πίστη του στόν ταπεινό Ναζωραῖο. Ἦταν στά χρόνια τοῦ ἄγριου διωγμοῦ τοῦ Διοκλητιανοῦ. Τότε πού οἱ πιστοί ἔδωσαν τήν πιό μεγάλη μάχη τους γιά τήν υπεράσπιση τοῦ Φωτός.

Ὡστόσο σήμερα, στά 2020 μ.Χ., παρατηρεῖ κανεῖς ὅτι οἱ «χριστιανικές» κοινωνίες μας ἀκολουθοῦν τήν ἀκριβῶς ἀντίστροφη πορεία: Ὁ Νέστωρ ἀπεκδύθηκε τά ράκη τῆς εἰδωλολατρίας γιά νά ντυθεῖ τήν πορφύρα τῆς ἀλήθειας, ἐνῶ ἐμεῖς πού γευθήκαμε τήν ἀλήθεια, καί μάλιστα τόσο πλούσια, ἐπιστρέφουμε στοῦ «ἐξέραμα» (Β' Πέ 2,22) ἐκείνης τῆς ἀνυπόφορης ἀθλιότητος.

Δυστυχῶς ὁ «πολιτισμένος» κόσμος, ὁ ὁποῖος ὅ,τι ἀξιόλογο διαθέτει τό ὀφείλει οὐσιαστικά καί ἀποκλειστικά στή χριστιανική πίστη, ἀρνεῖται καί περιφρονεῖ τό Εὐαγγέλιο. Ὁ Χριστός εἶναι πλέον γι' αὐτόν ἓνα ἀποκρουστικό σκιάχτρο. Ἄλλοι θεοί τόν σαγηνεύουν: ἡ σάρκα, τό χρήμα, ἡ δύναμη. Καί δέν θά εἶναι καθόλου παράξενο, ἂν σ' ἓνα κρεσέντο «προοδευτικῆς» παράνοιας πετάξει ἀπό πάνω του καί τά ἐλάχιστα στοιχεῖα χριστιανικῆς ἠθικῆς πού τοῦ ἔχουν ἀπομείνει καί διασώζουν κάπως τήν ἀξιοπρέπειά του.

Καημένη Δύση! Οἱ Νέστορες, καί ἦταν πολλοί, σοῦ ἔδειξαν μέ τή θυσία τους ποιός μπορεῖ νά σοῦ ἐξασφαλίσει πληρότητα ζωῆς, ἀνιδιοτελεῖ ἀγάπη, σεβασμό στοῦ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἐλευθερία καί ἀνάσταση. Ἐσύ ὅμως, ἀνίκανη νά ἐκτιμήσεις τήν προσφορά Του καί ἀπρόθυμη νά σταυρωθεῖς μαζί Του καί νά ταπεινωθεῖς, προτίμησες νά ἐπιστρέψεις στή βαρβαρότητα, μέ ὅ,τι αὐτό συνεπάγεται.

Πρέπει νά ἀναθεωρήσεις. Πρέπει νά μετανοήσεις βαθιά καί ἀνυπόκριτα, ἂν θέλεις νά φυλάξεις τά παιδιά σου ἀπό τό βάραθρο τοῦ μηδενισμοῦ. Δέν ὑπάρχει ἄλλη λύση. Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἡ μοναδική σου ἐλπίδα.

Στόν ἀγρό τῶν καρδιῶν

Φθινόπωρο. Ἀρχίζουν οἱ γεωργικές ἐργασίες, τό ὄργωμα καί ἡ σπορά. Δύσκολη δουλειά ἡ γεωργία. Ὅχι τόσο λόγω τοῦ κόπου -ἄλλωστε σήμερα ὅλα γίνονται μέ τίς μηχανές-, ὅσο λόγω τῆς ἀγωνίας: Ἄν θά βρέξει, ἂν θά ὑπάρχει νερό, ἂν ὁ χειμώνας θά εἶναι βαρὺς, τί ἔξοδα θά ἀπαιτηθοῦν, καί πλήθος ἄλλα ζητήματα πού πρέπει κανεῖς νά ἀντιμετωπίσει. Μέχρι νά παραδώσει τῇ σοδειά του στόν ἔμπορο ὁ γεωργός δέν ἡσυχάζει. Ἀγκομαχᾷ καί παλεύει μέ μύριες δυσκολίες.

Ὡστόσο ἡ πνευματική καλλιέργεια, τό νά σπείρεις δηλαδή τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων καί νά καρποφορήσει, εἶναι πολύ πιό δύσκολη ὑπόθεση, πολύ πιό ἀπαιτητική. Ἀρκεῖ νά σκεφθεῖ κανεῖς ὅτι στήν περίπτωση αὐτή δέν σπέρνεις σέ γῆ καί χῶμα, ἀλλά σ' ἓνα ζωντανό, λογικό χωράφι, πού μπορεῖ νά ἀντιδράσει, νά ἀρνηθεῖ καί νά ἀπορρίψει τόν σπόρο. Κι ἐπειδὴ εἶναι Ὀκτώβριος, ὁ μήνας πού ἡ Ἐκκλησία ὅρισε νά ἀρχίζει ἐπίσημα τό ἀποστολικό τῆς ἔργο, θά ἦ-ταν πολύ ὠφέλιμο, νομίζω, νά σπουδάσουμε ἐδῶ κάποιες βασικές πτυχές αὐτῆς τῆς ἱερῆς διακονίας. Ἀλλωστε τό ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς, αὐτή ἡ πρώτητιστη καί ζωτικῆς σημασίας προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο, ἀποτελεῖ χρέος ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς.

Τό πρῶτο πού πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε εἶναι αὐτό ἀκριβῶς πού εἶπα στό τέλος: Ὅτι ἡ ἱεραποστολή μᾶς ἀφορᾷ ὅλους. Ὅλοι οἱ χριστιανοί ὀφείλουμε νά ἐργαζόμαστε σ' αὐτόν τόν τομέα. Τό μήνυμα τῆς λύτρωσης πού πηγάζει ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου καί ἀπό τό ἄδαιο του μνημα πρέπει νά φτάσει παντοῦ. Πρέπει νά μιλήσει σέ κάθε καρδιά, νά διεγείρει κάθε συνείδηση. Δέν εἶναι μιά ἐκλεκτική φιλοσοφία πού ἀπευθύνεται σέ λίγους ἄριστους οὔτε μιά ἠθική πρόταση γιά βελτίωση τοῦ βίου. Εἶναι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἡ πηγή τῆς ἀφθαρσίας, ἡ οἰκείωση τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, ἡ νίκη πάνω στόν θάνατο. Λοιπόν, χρειάζονται καρδιές καί χέρια. Κανεῖς δέν περισσεύει σ' αὐτή τήν καίρια καί κατεπείγουσα προσπάθεια. Βέβαια τῇ θεσμικῇ εὐθύνῃ ἐπωμίζονται οἱ ἐπίσκοποι καί οἱ συνεργάτες τους.

“Όμως, όλοι μπορούμε νά μιλήσουμε στόν κόσμο «περί τής έν ήμίν έλπίδος» (Α΄ Πέ 3,15). Στήν οίκογένειά μας, στους φίλους μας, στό Πανεπιστήμιο, στή δουλειά μας υπάρχουν σίγουρα κάποιοι άναζητητές τής αλήθειας πού μās περιμένουν. Περιμένουν από μās, χωρίς νά τό ξέρουν, μίαν άχτίδα από τόν άπειρο “Ηλιο. “Η ίεραποστολική δράση δέν είναι προνόμιο όρισμένων. Γιά τόν άνθρωπο πού γεύτηκε τήν αλήθεια του Χριστου, άνδρα ή γυναίκα, νέο ή ήλικιωμένο, κληρικό ή λαϊκό, είναι έσωτερική ανάγκη. Πώς νά στερήσεις από τόν άδελφό σου πού πάσχει τό φάρμακο τής άθανασίας καί τής λύτρωσης;

Τό δεύτερο πού απαιτείται είναι νά έχουμε γιά τή σπορά μας σπόρο γερό, όχι κούφιο ή σάπιο. Καί σπόρος γερός, πού θ’ αναστήσει πνευματικά τόν άδελφό, δέν είναι οί θεωρίες, οί φιλοσοφίες, οί ψυχολογίες καί τ’ άλλα άποκυήματα του νοΐ μας, αλλά ό άτόφιος λόγος του Θεου. Ό λόγος του Θεου, πού είναι θησαυρισμένος στήν άγία Γραφή, είναι ζωοδότης. Είναι ή ίδια ή πνοή του άγίου Πνεύματος. Φωτίζει κάθε άνθρωπο καί του άποκαλύπτει τόν ούρανό. Μπολιάζει όποιονδήποτε άγριο Αύγουστίνο τής κοινωνίας μας καί τόν μεταβάλλει σέ άγιο. “Απειρες τέτοιες μεταβολές έχουν συμβεί καί συμβαίνουν. Είναι δέ χαρακτηριστικό ότι στά πιό ήρωικά καί άγια χρόνια τής έκκλησιαστικής ζωής, δηλαδή στους έξι περίπου πρώτους αιώνες μ.Χ., οί πρωτοστάτες άγιοι Πατέρες δέν δίδασκαν καί δέν έντρυφούσαν σέ τίποτε άλλο πέρα από τήν άγία Γραφή. “Αλλωστε πώς μπορεί κανείς νά τό άγνοήσει; Τό πρώτο μέρος τής θείας Λειτουργίας, πού άποτελεί τήν καρδιά καί τό είναι τής Έκκλησίας, είναι άφιερωμένο στή μελέτη τής άγίας Γραφής. Χωρίς αύτή, τό Μυστήριο του σώματος καί του αίματος του Χριστου θά ήταν σκοτεινό, ένα σκέτο αίνιγμα. Σήμερα βέβαια τά ένδιαφέροντά μας είναι άλλα: είναι τά παράδοξα, τά θαύματα. “Όμως τό πιό μεγάλο θαύμα είναι ότι ή ασύλληπτη αλήθεια του Θεου χώρεσε σ’ ένα βιβλίο καί προσφέρεται στήν ανθρωπότητα στήν τιμή πλέον ενός καρβελιου(!). Καί είναι ξεκάθαρο γιά όποιον έχει μάτια καί νοΐ Χριστου: Στά έσχατα, ένώπιον του Κυρίου, αύτή ή άφατη καί ανήκουστη ταπείνωσή του θά μās κρίνει.

Ώστόσο, όπως όλοι ξέρουμε, άκόμη καί τό πιό τέλει όπλο είναι όχι μόνον άχρηστο αλλά καί επικίνδυνο στά χέρια ενός άνεκπαιδευτου, ράθυμου ή ανεπίδεκτου μαθήσεως στρατιώτη. Θέλω νά πω ότι, άκόμη καί τέλειος γνώστης τής Γραφής νά είμαι, αν δέν ύποτάσσω τόν έαυτό μου στόν άγιο Θεό, δέν εύθυγαμμιζομαι στή γραμμή των Πατέρων καί δέν είμαι έτοιμος νά άρνηθώ τά πάντα γιά τή δόξα Του, τίποτε δέν θά καταφέρω. “Ισως μάλιστα καί νά βλάψω.

“Αν πραγματικά μās ένδιαφέρει ή ύπόθεση τής ίεραποστολής, ή άπόλυτη προϋπόθεση γι’ αύτό τό έργο, ή «έκ των ών οΐκ άνευ», είναι νά άποτελει έκφραση τής καρδιάς μας. “Ιεραποστολή σημαίνει νά μοιράζεις όχι χρήματα κι άλλα έξωτερικά, αλλά πίστη, έλπίδα καί άγάπη Χριστου. “Αν όμως δέν κατέχουμε αυτές τίς δωρεές οί ίδιοι, πώς θά τίς προσφέρουμε; Συνεπώς ό σέ βάθος πνευματικός μας καταρτισμός πρέπει νά είναι ή πρώτη προτεραιότητά μας καί συνεχής, τόσο γιά τή δική μας ωφέλεια όσο καί γιά τήν προσφορά στους άδελφούς μας.

Εύάγγελος Δάκας

Ἐνέκρυσεν

Ἀνεβαίναμε τόν δρόμο μέ τά ἔρημα ἀρχοντικά τῶν Ἑλλήνων. Κῆποι, μεγαλόπρεπες σκάλες, περίτεχνοι κίονες καί πίσω ἀπ' τά κλειστά παράθυρα δαντελωτές κουρτίνες, κομψοτεχνήματα. Φτάνοντας πάνω στόν λόφο εἶχαμε μπροστά μας τήν ωραιότερη πανοραμική θέα στόν κόσμο -ὅπως σωστά χαρακτηρίστηκε χωρίς ὑπερβολή-, τή θέα τοῦ Βοσπόρου. Ἦμασταν σέ ἐκπαιδευτική ἐκδρομή μέ τήν Γ' Γυμνασίου πρίν δέκα περίπου χρόνια στή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, στά Πριγκηπόνησα. Ἐπιβλητικά, ὅλα ἔτοιμα, ἔτοιμο καί τό κουδούνι νά ξανακτυπήσει στίς αἵθουσες. Ἦταν τόση ἡ ὁμορφιά γύρω μας καί τόση ἡ ἀπουσία μέσα μας, πού ἕνας μαθητής μου, μέτριος μαθητής, ἦρθε κοντά μου καί μέ ρώτησε μέ πραγματική ἀπόγνωση: «Κυρία, πῶς χάσαμε μιά

τέτοια πόλη; Πῶς γίνεται νά ἀφήσαμε νά μᾶς πάρουν μιά τέτοια πόλη;».

Τήν πήραν καί ὅλα εἶναι δικά τους, καί τά ἱερά καί τά προσκυνήματα. Δική τους ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ στό Μπαλουκλί, πού πᾶν οἱ Τουρκάλες νά τήν παρακαλέσουν μέ δάκρυα νά τοὺς δώσει παιδί. Δικός τους κι ὁ Ἀη-Γιώργης ὁ κουδουνάς, πού οἱ Τοῦρκοι φτάνουν ἀπ' τά βάθη τῆς ἐνδοχώρας νά παρακαλέσουν γιά τά ἄρρωστα παιδιά τους, κι εἶναι γεμάτος ἀπό ἀφιερώματα δικά τους.

Πρίν 3-4 χρόνια μιά Τουρκάλα πήρε ἀπό πίσω, σάν νά τήν τράβηξε μαγνήτης, τό γκρουπ τῶν ἐλλήνων ἐκδρομῶν πού εἶχε φτάσει στό χωριό της. Μπήκε μαζί τους στό ξεχασμένο ἐρημοκκλήσι. Καί συνταράχτηκε. Νά, αὐτήν τή γυναῖκα μέ τό γλυκό, πονεμένο βλέμμα ἔβλεπε στόν ὕπνο της καί δέν ἤξερε ποιά ἦταν· νά, αὐτήν τή ζωγραφισμένη πάνω στό ξύλο· νά, αὐτή τῆς ἔδωσε αὐτήν τήν παράξενη παρόρμηση νά ἀκολουθήσει αὐτοὺς τοὺς ἄγνωστους περιηγητές μέ τοὺς ὁποίους στή συνέχεια γνωρίστηκε καί ζήτησε νά τή βαπτίσουν ὀρθόδοξη χριστιανή.

Ἕνα παλληκάρι, Τοῦρκος 15 χρονῶν, ἄρχισε νά ψάχνει γιά τόν Χριστό στό διαδίκτυο. Στή ζωὴ του ἄκουγε μόνο γιά μίσος, τώρα διάβαζε μόνο γιά ἀγάπη. «Ἦταν σάν νά πήρα ναρκωτικά», ἔλεγε. «Ἡ Ἐκκλησία ἦταν πλέον μονόδρομος γιά μένα, δέν ὑπῆρχε ἐπιστροφή». Στά 18 του χρόνια βαπτίστηκε ὀρθόδοξος χριστιανός καί στή συνέχεια χειροτονήθηκε ἱερέας.

Στήν Ὀλλανδία, ἕνας νεαρός Τοῦρκος ἔπασχε ἀπό ἀυπνίες. Μιά ἐπίμονη φωνή μέσα του τοῦ ἔλεγε πῶς μόνον

ἂν πήγαινε σ' ἓναν ὀρθόδοξο παπά, θά γινόταν καλά. Ἔγινε καλά μέ τίς εὐχές τῆς Ἐκκλησίας, βαπτίστηκε ὀρθόδοξος χριστιανός καί πλέον εἶναι πιστό μέλος τῆς ἐνορίας του ἐκεῖ.

Ἡ Τουρκία σήμερα στήν ἐπιφάνειά της εἶναι ἓνα ἀλλόθρησκο θηρίο πού βρυχάται κάτω ἀπό ἓνα καθεστώς τρόμου. Στά θεμέλιά της εἶναι μιά χώρα πού συνταράσσεται. Γιατί τά θεμέλιά της δέν εἶναι δικά της. Ἕνα τρομακτικό οἰκοδόμημα σέ ἀλλότρια θεμέλια... καί δέν ξέρω ἂν ὑπάρχει ἄλλη τέτοια δεύτερη περίπτωση στόν κόσμο. Χριστιανοί, κρυπτοχριστιανοί, βίαια ἐξισλαμισμένοι Βυζαντινοί, Ρωμιοί, Συρορθόδοξοι, Ἀρμένιοι, Ἀσσύριοι, Χαλδαῖοι, ἀρχαῖες ἐκκλησίες, ἀρχαῖοι μαθητές τοῦ Παύλου καί ὅλων τῶν ἀποστόλων, πού εἶναι ὅλοι αὐτοί, γενεές γενεῶν; Μέσα στό αἷμα τῶν σημερινῶν ὑποτιθέμενων Τούρκων. «Πάρλας, Ἰκονίου, Πισιδίας, Μικρᾶς Ἀσίας», μνημόνευε ὁ ἱερέας σ' ἓνα προσφυγοχώρι στή Μακεδονία.

Ἡ Τουρκία συνταράσσεται. Ἑκατομμύρια ἀντίτυπα τῆς Καινῆς Διαθήκης μεταφράζονται καί κυκλοφοροῦν κάθε χρόνο στή μουσουλμανική, σουνιτική χώρα. Καί ἤδη ἔχει ἀρχίσει νά μετράει τούς πρῶτους μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ 21ου αἰῶνα στά χώματά της.

Ποιά χαμένη αὐτοκρατορία; «Όταν μιά γῆ πρίν ἀπό περίπου 90 χρόνια ἔβγαλε μέσα ἀπ' τά σπλάχνα τῆς Καππαδοκίας ἓναν ἅγιο Παῖσιο, πού τόν ἀγαποῦν καί τόν ἀποζητοῦν ἐξίσου Τοῦρκοι καί Ἕλληνες, δέν μπορούμε νά μιλάμε γιά χαμένες αὐτοκρατορίες παρά μόνο γιά τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ὁκτώβριος, ἡ ἀρχή τῆς σποράς καί γιά τήν Ἐκκλησία. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη» (Μθ 13,33), πού μιά γυναίκα ἄγνωστη, ἀνώνυμη τήν ἔκρυσσε μέσα στό ἀλεύρι, σέ πολύ ἀλεύρι, καί 'κεῖ μυστικά, ἀθέατα, ἀθόρυβα δουλεῦει τό φύραμα μέχρι νά ζυμωθεῖ ὅλο... Ὅλο.

Ζ.Γ.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ

Μ
Ε
Σ
Ο
Υ

ΚΑΤΙΣΤΕΡΟΥ

ΠΡΟΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ Α'

«Στὴν ἀγκαλιά
τῆς Ἐκκλησίας»

Μόλις κυκλοφορήθηκε ἀπὸ τίς ἐκδόσεις «Χριστιανική Ἑλπίς» τό Α' Βοήθημα γιά τό τμήμα τοῦ Προκατηχητικοῦ (παιδιά προσχολικῆς καί πρωτοσχολικῆς ἡλικίας). Περιέχει διηγήσεις ἀπὸ τήν ἁγία Γραφή, τούς βίους τῶν Ἀγίων καί τήν καθημερινή ζωή τῶν παιδιῶν.

Συνοδεύεται ἀπὸ ψηφιακό δίσκο μέ ὁπτικοακουστικό ὕλικό (τραγούδια, ζωγραφιές, προβολές, παιχνίδια κλπ.).

Προσεγγίσεις στην Παλαιά Διαθήκη

Ἡ ἀνοίξη τῆς μεσσιακῆς ἐποχῆς

Τό γενικό θέμα τῶν κηρυγμάτων τοῦ Ἡσαΐα πού περιέχονται στά τελευταῖα κεφάλαια τοῦ βιβλίου του (40-66) εἶναι ἡ παρηγοριά τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί ἡ λύτρωση πού θά χαρίσει ἡ θυσία τοῦ Μεσσία.

Ἡσαΐας 52,1-7

Κείμενο

1. Ἐξεγείρου ἐξεγείρου, Σιών, ἔνδυσαι τήν ἰσχύν σου, Σιών, καί ἔνδυσαι τήν δόξαν σου, Ἱερουσαλήμ πόλις ἡ ἀγία· οὐκέτι προστεθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπερίτμητος καί ἀκάθαρτος.
2. Ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καί ἀνάστηθι, κάθισον, Ἱερουσαλήμ· ἔκδυσαι τὸν δεσμόν τοῦ τραχήλου σου, ἡ αἰχμάλωτος θυγάτηρ Σιών.
3. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ μετὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε.
4. Οὕτως λέγει Κύριος· εἰς Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τὸ πρότερον παροικῆσαι ἐκεῖ, καὶ εἰς Ἀσσυρίους βία ἤχθησαν·
5. καὶ νῦν τί ἐστὲ ὧδε; Τάδε λέγει Κύριος· ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός μου δωρεάν, θαυμάζετε καὶ ὀλούζεστε. Τάδε λέγει Κύριος· δι' ὑμᾶς διαπαντὸς τὸ ὄνομα

Μετάφραση

1. Σήκω, σήκω, Σιών! Ντύσου τήν δύναμή σου, Σιών, καὶ ντύσου τήν δόξα σου, Ἱερουσαλήμ, πόλη ἀγία! Δέν θά ξαναπεράσει πλέον μέσα ἀπὸ σένα ἀπερίτμητος καὶ ἀκάθαρτος.
2. Σήκω, τίναξε ἀπὸ πάνω σου τὸ χῶμα καὶ κάθισε, Ἱερουσαλήμ! Ἀφαίρεσε τήν θηλειὰ ἀπὸ τὸν τράχηλό σου, αἰχμάλωτη θυγατέρα μου Σιών!
3. Διότι αὐτά λέγει ὁ Κύριος: «Δωρεάν πωληθήκατε καὶ δίχως χρήματα θά ἐξαγορασθεῖτε».
4. Ἔτσι λέγει ὁ Κύριος: «Στὴν Αἴγυπτο κατέβηκε ὁ λαός μου παλαιότερα, γιὰ νὰ μείνει ἐκεῖ ὡς πάροικος, καὶ στοὺς Ἀσσυρίους μέ τήν βία ὀδηγήθηκαν».
5. Καὶ τώρα γιατί εἶστε ἐδῶ; Αὐτά λέγει ὁ Κύριος: «Ἐπειδὴ αἰχμαλωτίσθηκε ὁ λαός μου δωρεάν, ἀπορεῖτε καὶ θρηνεῖτε». Αὐτά λέγει ὁ Κύριος: «Ἐξαιτίας

μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι.

6. Διὰ τοῦτο γινώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν· πάρειμι

7. ὥς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὥς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοὴν εἰρήνης, ὥς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθὰ, ὅτι ἀκουστήν ποιήσω τὴν σωτηρίαν σου λέγων Σιών· βασιλεύσει σου ὁ Θεός.

σας συνεχῶς τὸ ὄνομά μου συκοφαντεῖται ἀνάμεσα στὰ ἔθνη».

6. Γι' αὐτό θὰ γνωρίσει ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὅτι δηλαδὴ εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος πού μιλάω· καταφθάνω

7. σάν τὴν ἀνοιξη πάνω στὰ βουνά, σάν τὰ πόδια ἐκείνου πού ἀναγγέλλει χαρούμενο μήνυμα εἰρήνης, σάν ἐκείνον πού ἀναγγέλλει ἀγαθὰ. Διότι θὰ κάνω ξακουστή τὴν σωτηρία σου λέγοντας στὴν Σιών· «βασιλιάς σου θὰ εἶναι ὁ Θεός».

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας παρομοιάζει τὴν Σιών μέ αἰχμαλωτισμένη βασιλοπούλα, τὴν ὁποία ἔχει καταβάλει ἡ θλίψη καὶ ἡ ἐξουθένωση καὶ τὴν ἔχει ρίξει σέ κατάσταση ἀδυναμίας καὶ ἀδράνειας. Μέ τὴν ἐπίμονη προτροπὴ «ἐξεγείρου ἐξεγείρου» τὴν καλεῖ νά σηκωθεί καὶ τὴν ἐνθαρρύνει, διότι δέν εἶναι πλέον ἡ ρυπαρὴ καὶ ἀλυσσοδεμένη σκλάβα· ἦρθε ἡ ὥρα τῆς λύτρωσής της. Τώρα εἶναι ἀνάγκη νά νικήσει τὴν ἀπογοήτευσή της. Νά πάρει θάρρος καὶ σάν μαχητὴς νά περιβληθεῖ τὴν δύναμή της καὶ τὴν δόξα της, νά ἀρχίσει νέα ζωὴ τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν προηγούμενη.

Μέ τὴν προσφώνηση «Ἱερουσαλὴμ πόλις ἡ ἀγία» ὁ προφήτης ὑπαινίσσεται τὸν ἡγεμονικὸ ρόλο πού θὰ συνεχίσει νά ἔχει ἡ Ἱερουσαλὴμ ἀνάμεσα στίς ἄλλες πόλεις. Αὕτὴ εἶναι ἀγία, ξεχωρισμένη καὶ δοσμένη στὸν Θεό. Πολλές φορές μέχρι τώρα ἡ ἀγιότητά της βεβηλώθηκε ἀπὸ ἀπερίτμητους εἰδωλόλατρες καὶ ἀκάθαρτους Ἰουδαίους πού τὴν μόλυναν μέ τὴν ἀσεβῆ ζωὴ τους.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἀνήκουν στό παρελθόν. Ἡ ἀγιότητά της θὰ μείνει στό ἐξῆς ἀκηλίδωτη.

Αὕτὴ ἡ νέα Σιών ἡ ἀγία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, πού ἀγιάσθηκε μέ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο. Ὁ Θεός δέν θὰ ἐπιτρέψει νά βλάψουν τὴν ἀγιότητά της ἡ ἀποστασία καὶ ἡ ἡθικὴ ἀκαθαρσία οὔτε ὁποιαδήποτε ἀδικία καὶ πονηριά.

Μέ τὸ στόμα τοῦ Ἡσαΐα ὁ Κύριος διαβεβαιώνει ὅτι δέν πούλησε τὴν Σιών στοὺς ξένους, ἀλλὰ τὴν παρέδωσε δωρεάν. Μέ τὴν ἔκφραση αὕτὴ ἐννοεῖ ὅτι δέν τοὺς παραχώρησε τὰ δικαιώματά του πάνω της. Τὴν παρέδωσε στὰ χέρια τους προσωρινά, μόνο γιὰ νά τὴν παιδαγωγήσει. Ἐχει, ἐπομένως, δικαίωμα νά τὴν ἐλευθερώσει ὅποτε θελήσει. Παρακολουθεῖ τὴν ἱστορία καὶ θὰ ἐπέμβει ὅταν ὁ Ἰδιος κρίνει, ὅπως ἔκανε καὶ παλαιότερα, ὅταν ὁ λαός του ἦταν ὑπόδουλος στοὺς Αἰγυπτίους.

Στὰ χρόνια τοῦ Ἡσαΐα «εἰς Ἀσσυρίους βίβη ἤχθησαν»· τὸ βόρειο βασίλειο, τοῦ Ἰσραὴλ, καταλύθηκε ὀριστικά (722 π.Χ.) ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους καὶ οἱ Ἰσρα-

ηλίτες σύρθηκαν στά βάθη τῆς Ἀσσυρίας. Ἀλλά καί στό νότιο βασίλειο, τοῦ Ἰούδα, κυριεύθηκαν ὀχυρωμένες πόλεις καί κινδύνευσε ἡ ἴδια ἡ Ἱερουσαλήμ. Θαυματουργικά ὁ Θεός τήν ἔσωσε.

Τό βλέμμα τοῦ Ἡσαΐα ἀτενίζει ἀκόμη βαθύτερα στό μέλλον: τήν κατάλυση τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀπό τούς Βαβυλωνίους καί τήν Βαβυλώνια Αἰχμαλωσία (606-538 π.Χ.). Ὁ Κύριος, ὡστόσο, βεβαιώνει ὅτι δέν θά ἐγκαταλείψει αἰχμάλωτους τούς Ἰουδαίους. Ἡ θεία παρέμβασή του θά κλείσει τό στόμα τῶν ἀσεβῶν πού βλασφημοῦν τό ὄνομά του, καθώς τόν χλευάζουν ὡς δῆθεν ἀνίσχυρο νά σώσει τόν λαό του, καί θά πλημμυρίσει μέ εὐφροσύνη τούς πιστούς. Θά ἀντιληφθοῦν τήν σωτήρια παρουσία του, ὅπως ἀντιλαμβάνονται τόν ἐρχομό τῆς ἄνοιξης πού πρασινίζει τά βουνά. Θά σκιρτήσουν ἀπό χαρά, ὅπως ὅταν δέχονται σέ καιρό πολέμου τόν ἀγγελιοφόρο τῆς εἰρήνης.

Τά προφητικά αὐτά λόγια δέν ἀναφέρονται μόνο στήν εὐχάριστη εἶδηση τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν Ἰουδαίων ἀπό τούς Βαβυλωνίους, ἀλλά κυρίως στόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία. Μέ αὐτά ἐκφράζεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅταν ἀναφέρεται στό ἔργο πού ἐπιτελοῦν οἱ κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου, καθώς μεταφέρουν τό ἄγγελμα τῆς σωτηρίας· «ὡς ὠραῖοι (ἄνοιξιάτικοι*) οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά» (Ρω 10,15).

Στεργίου Ν. Σάκκου

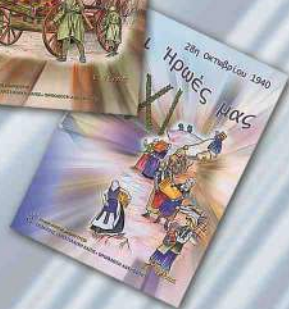
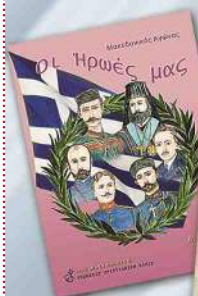
* Βλ. Στ. Ν. Σάκκου, *Περί μεταφράσεως*, σσ. 58-61.

Ἐπίκαιρα βιβλία

γιά μεγάλους

καί γιά μικρούς

Ζητήστε τα
στό Βιβλιοπωλεῖο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ '40

Τιμή σ' έσας,
τούς έκλεκτούς τών καιρών,
πού σπώσατε στους ώμους σας
άνέγγιχτη άπ' τό φέμα
τήν άλήθεια αútων τών αιώνιων βράχων.

Τιμή σ' έσας,
πού μέσα στή σύγχυση
καί στά έρείπια τής μνήμης
άναστήσατε άκέραιους
Μαραθώνες καί Σαλαμίνες
καί Θερμοπύλες.

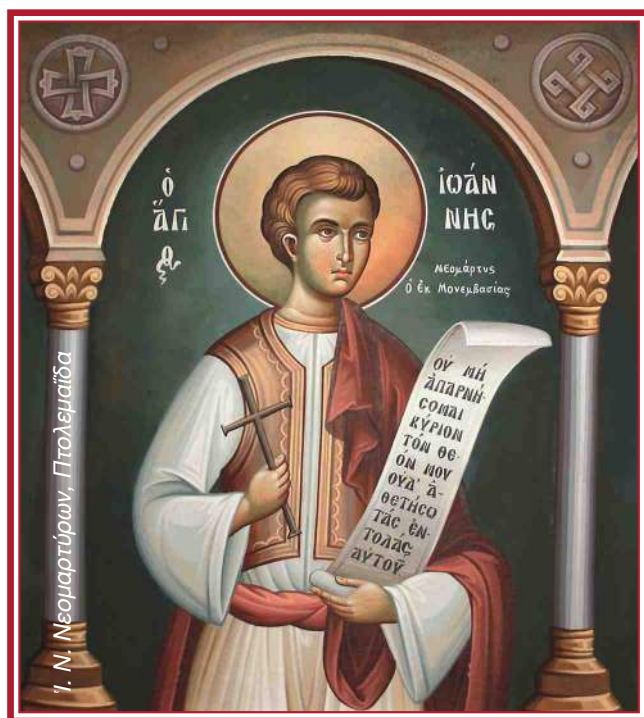
Τιμή σ' έσας,
πού μās μάθατε ν' άνάβουμε
τό καντήλι τής Έλευθερώτριας
όλο έλπίδα
τραβώντας ίσια στον θάνατο·

πού μās θυμίσατε
ότι τό δάκρυ τής μάνας,
τής γυναίκας, του παιδιού
είναι χρέος άέναο,
άξιο άκόμη καί για αίμα καί γάγγραινα.

Πατέρες μου καί άδελφοί,
δέν έχω άλλον λόγο·
φιλω μέ ήρεμο σπαραγμό
τόν άγνωστο τάφο σας,
καί άγρυπνώ σκοπός στον αιώνα μου,
στήν άδυσώπητη μάχη
τής υπεράσπισης τών ιδανικών,
για τό δίκαιο, τό ιερό άνταπόδομα...

Ίωάννης

Πλούτος καί δύναμη ἡ ὀρθόδοξη πίστη!

Πυρωμένος ὁ Αὐγούστος τοῦ 1773 στή Λάρισα τῆς τουρκοκρατούμενης Ἑλλάδας. Κοφτερό τό σπαθί τοῦ βαρβαροῦ δυνάστη ἀπειλεῖ τοὺς ἐξουθενωμένους ραγιαδες. Ὅμως μέσα στόν βρόμικο στάβλο ἑνός μουσουλμάνου ἄρχοντα ἓνα μικρό χριστιανόπουλο κατεβάζει τόν οὐρανό στή γῆ. Τό συντροφεύει ἡ βασίλισσα τῶν οὐρανῶν, ἡ μάνα Παναγία. Γιά τή δική της ἀγάπη καί τιμή κρατάει νηστεία. Ἀνήκει σ' αὐτοὺς πού γνωρίζουν καλά πῶς ὁ ἄνθρωπος δέν ζεῖ μονάχα μέ ψωμί. Τοῦτο τό δεκαπεντάχρονο παιδί χορταίνει μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, πού διδάχθηκε καί ἀγάπησε ἀπό τοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς του.

Ἀπό τήν αὐγή τῆς ζωῆς του ὁ πόνοσ σμίλεψε τήν ὑπαρξή του. Οἱ Ἄγα-

ρηνοὶ ἔσφαξαν τόν ἱερέα πατέρα τοῦ Δημήτριο μπροστά στά μάτια του κι αὐτός, τρυφερό παιδί, μαζί μέ τήν πονεμένη μάνα του πουλήθηκαν δοῦλοι μιά καί δυό φορές. Ὑποτάχθηκε μέ εἰρηνική ἐγκαρτέρηση στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ἀφέθηκε στήν πρόνοιά του.

Καί τώρα ἀπομονωμένος καί πεινασμένος ὁ εὐέλπις τοῦ Χριστοῦ ὑπομένει μέ θαυμαστή καρτερία τά βασανιστήρια τοῦ ἀφεντικοῦ του, πού πότε τόν κρεμάει καί τόν καπνίζει μέ ἄχυρα καί πότε τόν χτυπᾷ σαδιστικά μέ τό σπαθί. Ἀλλ' ἐκεῖνος μένει ἀνυποχώρητος! Ὅχι, δέν θά χαλάσει τή νηστεία!

Μπροστά του προβάλλουν ἐνισχυτικά οἱ ἅγιες μορφές πού ἀπό μικρός θαύμαζε μελετώντας τήν ἀγία Γραφή. Αὐτές ἐπικαλεῖται κι ὅταν ἡ πρεσβυτέρα μητέρα του, πιεσμένη ἀπό τοὺς ἄρχοντες, προσπαθεῖ νά τόν μεταπείσει. Τῆς θυμίζει τόν πατριάρχη Ἀβραάμ, τόν Ἰωσήφ καί τόν Δανιήλ, τοὺς τρεῖς Παῖδες καί τοὺς Μακκαβαίους. Στά δικά τους χνάρια στοιχίζεται τό ἡρωικό Ἑλληνόπουλο ἀπό τή Μονεμβασιά, ἀποδεικνύοντας τό ἀγέραστο μεγαλεῖο τῆς πίστεως σέ χρόνια δίσεκτα. Σκλάβος μά ἀδούλωτος, φυλακισμένος ἀλλά ἐλεύθερος.

Ὁ τοῦρκος ἀφέντης στήν ἀρχή τόν συμπάθησε γιά τά χαρίσματά του, γιά τό φεγγοβόλο βλέμμα, γιά τή σεμνότη-

τα καί τή σύνεσή του. Ἡ ψυχική του ὁμορφιά ἀντανακλούσε στό πρόσωπό του. Ἡ ἐσωτερική του ἀρμονία ξεχυνόταν στά λόγια καί στίς πράξεις του. Σέ ὅλους ἀγαπητός, γιά ὅλους χρήσιμος. Ὁ ἀγέρωχος ἀφέντης, βασισμένος στά πλούτη του, μέ δόλιες ὑποσχέσεις καί δελεάσματα πονηρά ἔλπιζε πώς εὐκόλα θά τόν ἐπειθε νά γίνει μουσουλμάνος. Δέν εἶχε λογαριάσει τόν πλοῦτο τοῦ πάμπτωχου ραγιά: τήν ἀτίμητη ὀρθόδοξη πίστη. Ἀκόμα κι ὅταν τόν ἔσυρε στήν αὐλή τοῦ τζαμιού, ὅπου πλήθος Τούρκων τόν πίεζαν νά ἀλλαξοπιστήσῃ, τό ἀτρόμητο Ἑλληνόπουλο ταπείνωσε τόν κύριό του καί ἀδείλιαστα φώναζε: «Ἐγώ Τούρκος δέν γίνομαι. Χριστιανός εἶμαι καί χριστιανός θέλω νά πεθάνω!». Ἡ γυναίκα τοῦ ἀφέντη του ἐπιστράτευσε μαγεῖες καί ἀνήθικες προτροπές γιά νά λερώσει τόν καθάριο χιτῶνα τοῦ μικροῦ ὑπηρέτη της. Μά δέν εἶχε λογαριάσει τή δύναμη τοῦ ἀνίσχυρου δούλου: τήν ὀρθόδοξη πίστη. Σύντριμμα γίνονταν τά μαγικά της ὀπλα, ἀνίκανα νά ἐπηρεάσουν καί στό ἐλάχιστο τό ἡρωικό Χριστιανόπουλο.

Ὁ Τούρκος πείσμωνσε. Τά βασανιστήρια κράτησαν δυό μήνες μετά τόν Δεκαπενταύγουστο, ὥσπου ἐξαγριωμένος πιά σημάδεψε μέ μία θανατηφόρα μαχαιριά τή νεανική καρδιά, πού τήν πύρωνε ἡ ἀγάπη στόν ζωντανό Θεό τοῦ γένους τῶν Ρωμιῶν.

Δύο ἡμέρες μετά, στίς 21 Ὀκτωβρίου 1773, ἡ στρατευομένη ἐκκλησία ἔστειλε στόν οὐρανό ἕναν γενναῖο στρατιώτη της, τόν ἅγιο νεομάρτυρα Ἰωάννη. Τηρώντας τήν πρώτη ἐντολή πού ἔδωσε ὁ Θεός στόν παράδεισο, ὁ Ἰωάννης τόν ἔκανε δικό του. Φύλαξε

μέ ἀφοσίωση τά μικρά κι ὁ Κύριος γενναιόδωρα τοῦ χάρισε τά μεγάλα.

Τό μαρτυρικό του σῶμα, πεταμένο στά χωράφια ἀπό τόν Τούρκο γιά νά τό φάνε τά ζῶα, ἔμεινε φωτεινό καί ἀναλλοίωτο, ἐνῶ χριστιανοί Λαρισαῖοι ἐβλεπαν φῶς οὐράνιο νά κατέρχεται σάν ἀστέρι ἐπάνω του! «Πατρῶν θεσμῶν ἀντεχόμενος τοὺς ἐκ τῆς Ἄγαρ ἀθλήσας κατήσχυνας, Μάρτυς ἔνδοξε».

Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τοῦ Μάρτυρα, ὅπου προΐστατο ὁ μητροπολίτης Λαρίσης Μελέτιος Δ', ὑπῆρξε ἀπό τά πιό βαρυσήμαντα γεγονότα στήν ἱστορία τῆς Λάρισας. Ἡ μητέρα τοῦ Ἀγίου, μετά τήν ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του, ξεκίνησε μέ τά πόδια νά μεταφέρει τά λείψανα τοῦ γιοῦ της στή γῆ πού γεννήθηκε, στίς Γοῦβες Λακωνίας, ἐκπληρώνοντας τήν ἐπιθυμία τοῦ νεομάρτυρα.

«Παράδειγμα ὑπομονῆς γιά ὅλους τοὺς Ὀρθόδοξους Χριστιανούς», γράφει γιά τόν ἅγιο νεομάρτυρα Ἰωάννη ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ ὁποῖος συμπεριέλαβε τό μαρτύριο τοῦ Ἀγίου, μόλις 20 χρόνια μετά τήν ἔνδοξη κοίμησή του, στό «Νέο Μαρτυρολόγιο».

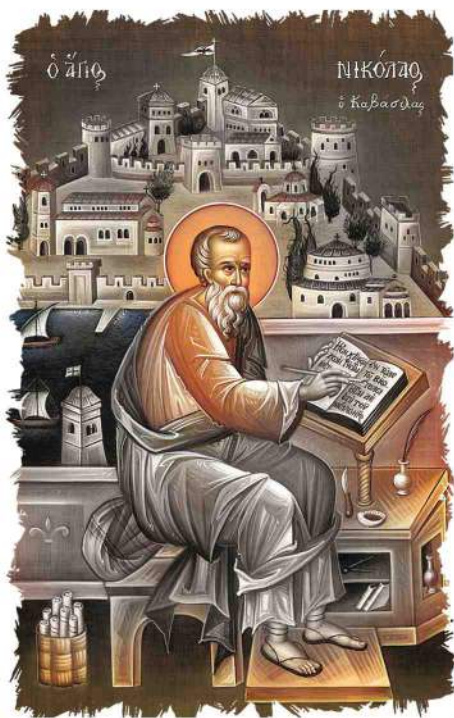
Στεφανωμένος μέ τό αἰώνιο φῶς ὁ ἔφηβος νεομάρτυρας Ἰωάννης ὁ ἀνυποχώρητος, «τῆς καρτερίας ἀληθῶς ὁ ἀδάμαντας», βεβαιώνει πώς οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι βαρεῖες, ἀλλά γίνονται φτερά γιά τίς ἀληθινὰ ἐλευθερες ψυχές. Ἀπλώνει τό ματωμένο του χέρι στά νιάτα τῆς Ἑλλάδας καί στέκει ὁλόφωτος ὁδοδείκτης γιά τοὺς πιό ὑπέροχους ἀγῶνες καί τά καλλίνικα στάδια, γιά τήν ἀριστεία πού τή βραβεύει ὁ οὐρανός.

Ἰχνηλάτης

Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα,

Θεία Λειτουργία:

«Τό πέρας τῆς ἱερᾶς
τελετῆς τῆς εὐχαριστίας»

Ἀφοῦ κοινωνήσουν ὁ λειτουργός καί ὁ «περὶ αὐτὸν χορός», ὁ ἱερεὺς καλεῖ τοὺς πιστοὺς νά πλησιάσουν τὸ Ποτήριο «μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ πίστεως», χωρὶς νά καταφρονοῦν τὰ προσφερόμενα «διὰ τὸ φαινόμενον», ἐξαιτίας τῆς ἐμφάνισής τους, οὔτε νά δυσπιστοῦν, διότι εἶναι ὑπὲρ λόγον «τὸ πιστευόμενον», ἀλλὰ νά προσέλθουν ἔχοντας τὴν πεποίθησιν ὅτι κοινωνοῦν τῶν δώρων τὰ ὅποια εἶναι «ζωῆς αἷτια αἰωνίου». Οἱ πιστοὶ προσέρχονται καὶ ἀνταπαντοῦν διὰ τοῦ

προφητικοῦ λόγου «εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος...», ἐκφράζοντας ἔτσι τὴν πεποίθησίν τους ὅτι μέσα στὸ Ποτήριο εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος.

«Ἐνταῦθα», σημειώνει ὁ ἅγιος μυσταγωγός, «ἅπανα καὶ ἡ τῆς θείας εὐχαριστίας τελετὴ πέρας λαμβάνει», ἐδῶ τελειώνει ἡ τελετὴ τῆς Εὐχαριστίας. Τὰ δῶρα, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ πιστὸς λαὸς ἀγιάσθηκαν. Αὐτὸς ἄλλωστε εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς τέλεσης τῆς θείας Λειτουργίας.

Στὴ συνέχεια ὁ ἅγιος ἐρμηνευτὴς κάνει ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στοὺς κεκοιμημένους, «οὓς ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὸν οὐρανόν» ἡ Ἐκκλησία, διότι, ὅπως ἐπισημαίνει, ἡ θυσία γίνεται «ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν», ζώντων καὶ κεκοιμημένων. Ἀγιάζονται καὶ οἱ κεκοιμημένοι διὰ τῆς θυσίας· «καὶ γὰρ καὶ αὐτοῖς ὁ Χριστὸς ἑαυτοῦ μεταδίδωσι τρόπον ὃν οἶδεν αὐτός». Μεταδίδει καὶ στοὺς κεκοιμημένους ὁ Κύριος τὸ σῶμα του καὶ τὸ αἷμα του, μέ τὸν τρόπο πού Ἐκεῖνος μόνον γνωρίζει· ὅπως ἀγιάζει, «ἀφανῶς», καὶ ἐκεῖνους πού πλανῶνται «ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς» (Ἐβ 11,38). Ἄλλωστε, ἀκόμη καὶ ὅσοι φαινομενικὰ κοινωνοῦν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἱερέως, σημειώνει ὁ ἅγιος μυσταγωγός, «οὐ πάντες... ἀληθῶς μεταλαμβάνουσιν», ἀλλὰ «ἐκεῖνοι μόνον πάντως οἷς αὐτὸς δίδωσιν ὁ Χριστὸς». Καὶ ἐπεξηγεῖ: Ὁ ἱερεὺς κοινωνᾷ ὅλους ὅσοι προσέρχονται, ὁ Χριστὸς ὅμως μόνον «τοῖς ἀξίοις τοῦ μετασχεῖν». Ἐπομένως, οὐσιαστικά ἓνας εἶναι αὐτὸς πού τελεῖ τὸ μυστήριον καὶ «ἀγιάζων ζῶντας καὶ τεθνηκότας», ὁ Χριστός.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας, ὡς «σοφὸς ὑποφήτης τῶν δογμάτων τῆς πίστεως», παρουσιάζει τὴ θεία Λειτουργία, τὴν «τελετὴν τῶν ἱερῶν μυστηρίων», ὡς μιά «διήγησιν» καὶ «εἰκόνα» τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Ἱερουργός, «ὁ ταύτην τελῶν τὴν ἱερουργίαν», εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ὁ λειτουργός

εἶναι ὁ ὑπηρέτης του, ἐκεῖνος πού δανείζει τά χέρια καί τή γλῶσσα του γιά τήν τέλεση τῆς ἱερουργίας. Οἱ εὐχές καί οἱ δεήσεις εἶναι τοῦ ἱερέως, σημειώνει χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος, διότι εἶναι ἔργα «*δούλου*»· τό «*ἀγιασθῆναι τὰ δῶρα*» ὅμως καί «*ἀγιάσαι τοὺς πιστοὺς*» εἶναι ἔργα «*δεσπότης*», τά ἐπιτελεῖ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος· «*ὁ μὲν εὐχεται, ὁ δὲ τελειοῖ τὰς εὐχάς*».

Ἡ θεία Λειτουργία, καί εἰδικότερα τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἀποτελεῖ σημεῖο συνάντησης τῆς στρατευομένης καί θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας ἀλλὰ καί τῶν ἀοράτων ἀγγελικῶν δυνάμεων. Γιά μέν τοὺς ζῶντες πού ἀγωνίζονται νά γίνουν ἅγιοι, ἡ μυστηριακὴ σύναξη τῆς θείας Εὐχαριστίας γίνεται πηγὴ ἁγιασμοῦ. Γιά δέ τοὺς κεκοιμημένους, τό μυστήριον συνιστᾷ «*πᾶσαν τρυφὴν καὶ μακαριότητα*». Δέν εἶναι τυχαῖο, παρατηρεῖ ὁ ἱερός ἐρμηνευτής, ὅτι ὁ Κύριος «*τὴν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ἁγίων ἀπόλαυσιν δειπνον ἐκάλεσεν*», γιά νά δείξει μέ τὸν τρόπο αὐτό ὅτι αὐτό πού ἐπιφυλάσσεται γιά τοὺς ἁγίους δέν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπ' αὐτὴ τὴν τράπεζα, στήν ὁποία, ὅπως χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος Νικοδήμος γράφει, «*κεραστῆς*» καί «*κέρασμα*»* εἶναι

ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ἄλλωστε, ὁ ἱερεὺς, κατὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο, εἶναι ἓνας ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἀκόμη καί τὴν ιδιότητα τοῦ νά ὑπηρετεῖ τά ἱερά τὴν ἔχει «*παρὰ τῆς χάριτος*».

Τέλος, ὁ ἱερεὺς μοιράζει τό ἀντίδωρο, «*ὡς ἅγιον γενόμενον*», ἀφοῦ προσφέρθηκε στὸν Θεό, καί ὁ πιστὸς ἀσπάζεται τό χερί τοῦ ἱερέως, αὐτό πού πρὶν λίγο ἄγγιξε τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νά μετᾶσχει τῆς χάριτος.

Ὁλοκληρώνοντας τὴ σύντομη αὐτὴ παρουσίαση τοῦ συγκεκριμένου ἔργου τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Καβάσιλα, ἃς εὐχηθοῦμε ὁ Θεὸς νά μᾶς ἀξιῶναι ὅχι ἀπλῶς νά πλησιάζουμε τό ἱερό Ποτήριον, ἀλλὰ νά κοινωνοῦμε τοῦ σώματος καί τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, ὥστε ὁ «*μόνος τῶν ψυχῶν ἥλιος*» νά μᾶς καταστήσει ἀντὶ «*πηλίνων*» «*ἡλίους*», καί ἀντὶ «*δούλων ἡτιμωμένων*» «*υἱοὺς τιμίους*» τοῦ μόνου ἀρχιερέως Χριστοῦ. Ἀμήν!

Δέσποινα Καλογεράκη

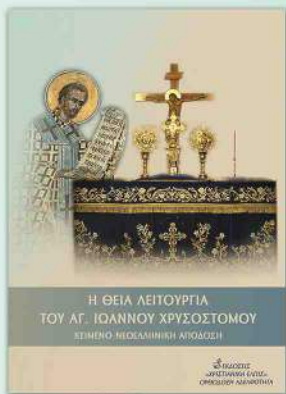
* Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Ἑορτοδρόμιον*, τ. Β', σ. 137.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου

(μέ ἀπόδοση στὴ νεοελληνικὴ)

Ὅπως οἱ τρεῖς μαθητὲς στὴ Μεταμόρφωση μωῆκαν στήν εὐλογημένη βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί μέ ἄκτιστο φῶς εἶδαν τὴ θεότητά του «*καθὼς ἠδύναντο*», ἔτσι καί ἐμεῖς «*καθὼς δυνάμεθα*» -ἄλλοι περισσότερο, ἄλλοι λιγότερο, ἀλλὰ ὅλοι οἱ πιστοί- μωοῦμε νά μετέχουμε στὴ δόξα καί στό μεγαλεῖο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, μέ τὴ θεία Λειτουργία.

Ἡ συντριβή τοῦ σατανᾶ (Λκ 10,16-21)

Σήμερα, μέρα Κυριακή, γιορτάζουμε τό μέγιστο γεγονός τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, τό κεντρικό γεγονός τῆς Ἐκκλησίας μας, τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Καί ἐορτάζοντας τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μετέχουμε στό θεῖο τραπέζι, κοινωνοῦμε τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀνανεώνουμε τόν ἑαυτό μας καί ζοῦμε τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς γεγονός τῆς ζωῆς μας. Νά γιατί εἶναι πολὺ εὐλογημένη ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, θεοφώτιστη καί θεοκίνητη, ὅλοι οἱ πιστοί μέ τήν εὐλογία τοῦ πνευματικοῦ, μετά ἀπό Ἐξομολόγηση καί μέ τή σχετική προετοιμασία, μέ φόβο Θεοῦ, πίστη καί ἀγάπη νά κοινωνοῦν τήν Κυριακή τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

Καί μαζί μέ τή θεία Κοινωνία ἔχουμε καί τήν κοινωνία μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ ἄσαρκος κοινωνεῖται ὅταν τόν ἀκοῦμε μέ τά αὐτιά μας καί τόν τρῶμε μέ τά αὐτιά μας. Καί τόν τρῶμε θά πεῖ νά ὑπακοῦμε στόν λόγο τοῦ Θεοῦ καί νά τόν δεχόμαστε μέσα μας, νά γίνεται ἡ πυξίδα στήν πορεία μας, ἡ πνευματική μας ἀναπνοή, ἡ καθοδήγησή μας.

Σήμερα, ἐκτός ἀπό τήν Ἀνάσταση, τιμοῦμε ἕνα μεγάλο πρόσωπο πού θέλησε νά ἀφήσει τόν ἑαυτό του στήν ἀφάνεια, ἀλλά ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ τόν περιβάλλει. Εἶναι ὁ ἅγιος Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστής, πού ἔγραψε τό κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο. Ὁ Λουκᾶς ὡς γιατρός θά εἶχε μεγάλη ἐξέλιξη, ἀλλά τά ἄφησε ὅλα

καί ἔγινε μαθητής καί συνέκδημος τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Καί τόν ἀξίωσε ὁ Κύριος νά εἶναι ὁ μεγαλύτερος μέτοχος τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐγραψε τό κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο, τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καί τήν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολή τοῦ Παύλου. Ἦταν τό μαγνητόφωνο τοῦ Παύλου. Δέν ὑπῆρχαν τότε μαγνητόφωνα. Στή φυλακή τῆς Ρώμης ἄκουσε τή διδασκαλία, τήν καταπληκτική διδασκαλία τοῦ Παύλου γιά τόν ἀρχιερέα Χριστό, καί τά ἔγραψε. Καί ἀφοῦ τά ἐπικύρωσε ὁ Παῦλος, ἔστειλε αὐτή τή διδασκαλία ὡς ἐπιστολή στοὺς Ἑβραίους πού κινδύνευαν τότε νά ἀποσκιρτήσουν ἀπὸ τήν Ἐκκλησία. Ἄν τά μετρήσετε αὐτά, θά δεῖτε ὅτι ὁ μεγαλύτερος μέτοχος στήν Καινὴ Διαθήκη εἶναι ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς. Κι ὅμως ἄφησε τόν ἑαυτό του στήν ἀφάνεια. Αὐτοῦ τὴ μνήμη σήμερα ἐορτάζουμε.

Ἀπὸ τό δικό του Εὐαγγέλιο ἀκούσαμε σήμερα μιά περικοπὴ ἀπὸ τήν ὁποία θά πῶ ἕνα σημεῖο πού μᾶς βοηθάει νά καταλάβουμε τί θά πεῖ Θεός. Προσεύχομαι νά μέ φωτίσει ὁ Κύριος ἀπλᾶ νά σᾶς τό δώσω καί σᾶς νά σᾶς φωτίσει νά τό καταλάβετε. Εἶναι μιά πολὺ μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι ἡ μία στιγμή γιά τόν Θεό συμπεριλαμβάνει αἰῶνες. Σέ μιά στιγμή ὁ Θεός βλέπει ὅλους τοὺς αἰῶνες, παρελθόν, παρόν καί μέλλον. Ὅπως ἐπίσης καί αἰῶνες ἄπειροι γιά τόν Θεό εἶναι μιά στιγμή. Τό εἶπε ὁ ψαλμωδός· «χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθές, ἥτις

διήλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί» (89,4). Τό ἐπανέλαβε καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος· «μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία» (Β΄ Πέ 3,8).

Καὶ ὁ Λουκᾶς σήμερα μᾶς λέγει τοῦτο τό καταπληκτικό. Ὁ Χριστός μας ἔστειλε τοὺς ἐβδομήκοντα, ὅπως εἶχε στείλει καὶ τοὺς δώδεκα, σέ περιοδεῖα καὶ τοὺς ἔδω-σε ἐξουσία νά θεραπεύουν ἀρρώστιες καὶ νά ἐκβάλλουν δαιμόνια. Καὶ γύρισαν οἱ μαθηταὶ χαρούμενοι. Ἰδιαίτερη ἐν-τύπωση τοὺς ἔκανε ὅτι «καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου». Καὶ ὁ Χριστός τοὺς εἶπε· «ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα». Ὅταν κάνατε αὐτά, τοὺς λέγει, ἐγὼ ἤμουν μαζί σας καὶ ἔβλεπα τὸν σα-τανᾶ νά πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ σάν ἀστραπή. Ὅπως ἡ ἀστραπὴ λάμπει καὶ ἀμέσως ἐξαφανίζεται, ἔτσι καὶ ὁ σατανᾶς.

Τί εἶδε ἀκριβῶς; Εἶδε τίς τρεῖς φάσεις πτώσεως τοῦ σατανᾶ. Σύμφωνα μέ τὴν ἀγία Γραφή, ὁ σατανᾶς ἔπεσε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, συνετρίβη, καὶ ἔχουμε τρεῖς φάσεις τῆς πτώσεως. Ἡ μία, ὅταν ὁ ἀρχάγγελος, Μιχαὴλ ἐξεδίωξε τὸν Ἑωσφόρο. Ὁ Ἑωσφόρος ἦταν ἓνας φωτεινὸς ἀρχάγγελος, ὅπως τό λέει καὶ τό ὄνομά του. Ἑωσφόρος = αὐτός πού φέρνει τό φῶς. Ἀλλὰ ἐπειδὴ θέλησε νά στήσει τὸν θρόνο του πιὸ πάνω ἀπὸ τὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ, ἔγινε σατανᾶς, δηλαδή ἀντιρρησίας, καὶ ὅσοι ἄγγελοι τὸν ἀκολούθησαν ἔγιναν δαίμονες. Αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη φάση. Ἡ δευτέρη φάση: Ὅταν ἦλθε ὁ Χριστός στὴ γῆ, συνέτριψε τὸν σατανᾶ στὴν ἔρημο καὶ στὴ συνέχεια μέ ὅλα τὰ σημεῖα πού ἐπιτέλεσε αὐτός καὶ οἱ μαθητές του καὶ τέλος μέ τὸν Σταυρό. Καὶ ἡ τρίτη φάση εἶναι ὅταν κατὰ τὴν τελικὴ κρίση, ὅπως τό γράφει ἡ Ἀποκάλυψη, θά συντριβεῖ ὀριστικά ὁ σατανᾶς.

Δηλαδή, ὁ Κύριός μας τὴν ὥρα ἐκείνη δέν ἔβλεπε μόνο αὐτό πού συνέβαινε, ὅτι οἱ μαθηταὶ συνέτριβαν τὸν σατανᾶ, ἀλλὰ καὶ αὐτό πού συνέβη πρό αἰώνων, ὅταν ἔπεσε ὁ Ἑωσφόρος, καὶ αὐτό πού θά συμβεῖ στοῦ μέλλον μέ τὴν τελικὴ καταδίκη. Ὡς Θεός ἔχει μπροστά του τό παρελθόν, τό παρόν καὶ τό μέλλον.

Ὁ σατανᾶς, λοιπόν, ἔχει συντριβεῖ, δέν ἔχει ἐξουσία πιά. Πότε ὅμως; Ὅταν ἔ-χουμε ὑπακοή στοῦ εὐαγγέλιο, ὅταν κοινωνοῦμε τό σῶμα καὶ τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔχουμε ἐπαφή μέ τὸν Χριστό, ὁ σατανᾶς «οὐχ ἄπτεται ἡμῶν» (βλ. Α΄ Ἰω 5,18). Ἕνα συρματάκι μπορεῖ κάποιος νά τό σπάσει μέ μεγάλη εὐκολία. Ἀλλὰ ἂν περνάει ἀπὸ μέσα τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεῦμα, δέν μποροῦν νά τό ἀγγίξουν ἐκεῖνοι πού σπάζουν τὰ σίδερα σάν καλάμια καὶ κόβουν τίς ἀλυσίδες σάν κλωστές. Ἔτσι εἶναι ὁ χριστιανός, εἴτε μικρὸ παιδί, ὅπως ἡ ἀγία Μαρίνα, εἴτε μεγάλος, ὅπως ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος ὁ καθαιρέτης τοῦ σατᾶν. Δέν μπορεῖ νά τὸν ἀγγίξει ὁ διάβολος.

Ἀδέλφια μου, ἔχουμε ὅπλα γιὰ νά νικήσουμε. Γιατί δέν τὰ χρησιμοποιοῦμε; «Μεί-ζων ὁ ἐν ἡμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ!» (βλ. Α΄ Ἰω 4,4)

Στ. Ν. Σάκκος
Κυριακὴ 18-10-2009, Φίλυρο

Μέ τη γλώσσα τῆς ἐπιστήμης

Γιατί ἡ ἔλλειψη συγχωρητικότητος εἶναι ἁμαρτία;

Ἡ ἔλλειψη συγχωρητικότητος εἶναι ἁμαρτία διότι ἀποκλείοντας τούς ἀντίθετους σέ ἐμᾶς ἢ ἀκόμα ποσοτικοποιώντας τή βαρύτητα τῶν ἀπόψεων τους, ἐμποδίζουμε τόν Θεό νά χρησιμοποιήσει ὅλες τίς συνιστώσες (ἀκόμα καί αὐτές πού πιθανόν νά ἔχουν μικρή βαρύτητα) μέ τόν δέοντα τρόπο (πού μόνον Ἐκεῖνος γνωρίζει), οὕτως ὥστε νά δίνει τίς βέλτιστες λύσεις στά διάφορα προβλήματα. Ἀλλά ὅμως, κάθε φορά πού βάζουμε ἓνα ἐμπόδιο μικρό ἢ μεγάλο στήν πραγμάτωση τῆς βουλήσεως τοῦ Θεοῦ, διαπράττουμε καί μία μικρή ἢ μεγάλη ἁμαρτία.

«...μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῇτε...»

Ὅταν «κρίνουμε κάποιον», σημαίνει ὅτι «ποσοτικοποιούμε τή βαρύτητα τῆς ἀποψῆς του» γιά ἓνα συγκεκριμένο πρόβλημα. Τό βασικό, λοιπόν, ἐρώτημα πού τίθεται εἶναι: Μπορεῖ ἓνας πεπερασμένος ἄνθρωπος νά ἐπιλύει χαοτικά προβλήματα (δηλαδή νά γνωρίζει καί νά διαχειρίζεται ἄπειρα δεδομένα), καί ἔτσι νά προσδιορίζει τούς συντελεστές βαρύτη-

τας τῶν διαφόρων ἀπόψεων; Ἐάν ἀπαντήσουμε «ναί», τότε ὁ Κριτής μας θά μᾶς ἐλέγξει γιατί σέ ἄλλες περιστάσεις δέν δώσαμε τίς βέλτιστες λύσεις, ἀφοῦ ὑποθέτουμε ὅτι μπορούμε νά ἐπιλύουμε χαοτικά προβλήματα. Ἐάν ἀπαντήσουμε «ὄχι», τότε δεχόμαστε ὅτι μόνον ὁ ἄπειρος Θεός μπορεί νά ποσοτικοποιεῖ τή βαρύτητα τῶν ἀπόψεων ὅλων, καί νά δίνει τίς βέλτιστες λύσεις.

Γενικά, κρίνουμε καί κατακρίνουμε τήν ἁμαρτία, ὄχι ὅμως τόν ἁμαρτωλό ἄνθρωπο. Ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε συνείδηση, λογική καί τό Εὐαγγέλιό του καί ἔτσι μπορούμε νά γνωρίζουμε τί εἶναι ἁμαρτία, τήν ὁποία καί κατακρίνουμε ἀπερίφραστα. Κανείς ὅμως δέν μᾶς ἐξουσιοδότησε νά κρίνουμε τούς ἁμαρτωλούς ἄνθρώπους, πού θά κριθοῦν ἀπό Ἐκεῖνον πού ἔχει πρόσβαση στήν ἄπειρο πληροφορία καί μπορεῖ νά τή διαχειριστεῖ.

«...ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καί ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν...»

Γι' αυτό τό αίτημα τής Κυριακής προσευχής τό βασικό έρώτημα πού τίθεται εἶναι: Δεχόμαστε ὅτι ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος μπορεῖ νά κάνει λάθη (ἐπειδή δέν ἔχει πρόσβαση στά ἄπειρα δεδομένα) καί ἔτσι μπορεῖ νά βλάπτει τόν πλησίον του; Ἐάν ἀπαντήσουμε «ναί», τότε ὁ Κριτής μας θά μπορέσει νά παραβλέψει τά λάθη μας πού ὀδήγησαν σέ ἀδικίες ἔναντι ἄλλων. Ἐάν ἀπαντήσουμε «ὄχι» καί δέν παραβλέπουμε τά λάθη τῶν ἄλλων, τότε ἀναγκαστικά θά κριθοῦμε ὡς ἀλάθητοι, καί κατά συνέπεια τά δικά μας λάθη θά εἶναι ἀδικαιολόγητα.

Τά ὀφέλη μας ἀπό τή συγχωρητικότητα

(i) Βέλτιστες λύσεις στά προβλήματα τής καθημερινότητας

Υἱοθετώντας τή χριστιανική συγχωρητικότητα στήν καθημερινότητα τής ἐπίγειας ζωῆς μας, μπορούμε νά προσεγγίζουμε τίς βέλτιστες λύσεις τῶν διαφορῶν προβλημάτων πού προκύπτουν. Οἱ διαφορετικές ἀπόψεις τῶν ἀντιφρονούντων μέ ἑμᾶς ἢ γενικότερα τῶν ἐχθρῶν μας παρέχουν τή δυνατότητα νά κάνουμε, ὅπου χρειάζεται, διορθωτικές κινήσεις. "Ὅποιος ἰσχυρίζεται ὅτι δέν χρειάζεται διορθωτικές κινήσεις, ὑπονοεῖ σαφῶς ὅτι γνωρίζει ἄριστα τή θεία βούληση, πού βασιζέται σέ ὀλιστική-ἀπειροστική ἀντίληψη, καί ἄρα γνωρίζει ἐπακριβῶς τό τί ἀπαιτεῖται γιά νά ἐπιλυθεῖ ἕνα συγκεκριμένο πρόβλημα. Κατά συνέπεια ὑποκαθιστᾷ τόν Θεό, καί ἄρα μπαίνει ἐμπόδιο στό ἔργο Του. Ἡ δυνατότητα γιά περαιτέρω βελτιώσεις, πού μᾶς παρέχει ἡ συν+χωρητικότητα τῶν ἐχθρῶν μας, ἐκφράζεται μέ τήν ὑ-

πέρβαση πού μᾶς συμβουλεύει τό Εὐαγγέλιο μέ τή ρήση «ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τήν δεξιάν σου ἀγόναν, στρέψον αὐτῷ καί τήν ἄλλην». Σέ αυτό τό σημεῖο, ὅμως, πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι πουθενά τό Εὐαγγέλιο δέν μᾶς λέει ὅτι πρέπει νά ἀλλάξουμε καί νά γίνουμε ὅπως οἱ ἐχθροί μας, ἀλλά ἀπλά μᾶς διδάσκει ὅτι θά πρέπει νά τοὺς συν+χωροῦμε σάν συνιστώσες (διαφορετικές ἀπό τή δική μας) τής βουλήσεως τοῦ ἁπείρου Θεοῦ, καί χωρίς νά ποσοτικοποιοῦμε τή βαρύτητα τής γνώμης κανενός καί, φυσικά, οὔτε τή δική μας γνώμη.

(ii) Στόν δρόμο πρὸς τήν ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ καί τή θέωση

"Ὅλοι ἐκφράζουμε τήν ἐπιθυμία ὅτι θέλουμε «νά πᾶμε στόν παράδεισο». Ἀλλά ὅμως, γιά νά πραγματοποιηθεῖ αυτό, ὑπάρχει ἕνα ἀντικειμενικά δύσκολο βασικό ἐμπόδιο: Πῶς μπορεῖ ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος νά προσεγγίζει καί τελικά νά ἐνωθεῖ μέ τόν ἄπειρο Θεό; Στήν προσέγγισή Του μᾶς βοηθᾷ μία κάποια ἐξοικείωση μέ τήν ὀλιστική-ἀπειροστική ἀντίληψη τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ ἐπίγεια ζωή, λοιπόν, μᾶς παρέχει πολλές εὐκαιρίες γιά μία τέτοια ἐξοικείωση, ἡ ὁποία μπορεῖ νά συμβάλει στήν ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ (δηλαδή μέσῳ τῶν πράξεών μας, καί ὄχι θεωρητικά), ὥστε τελικά ἴσως (ἐφόσον θά πληροῦνται καί ἄλλες προϋποθέσεις, ὅπως π.χ. ἡ μετάνοια, ἡ χριστιανική ἀγάπη κ.ἄ.) νά κατορθώσουμε νά ἐνωθοῦμε μέ τόν Θεό. Τά προβλήματα πού προκύπτουν ἀπό τή νομοτελειακή μοναδικότητα τοῦ κάθε ἀνθρώπου, καί ἀφοροῦν στήν οἰκογένεια (γιά προσωπικά θέματα) ἢ στόν ἐργασιακό χώρο (γιά βιοποριστικά θέματα) ἢ στό κράτος (γιά πολιτικά θέ-

ματα), όταν αντιμετωπίζονται με πνεύμα συν+χωρητικότητας, αποτελούν πολύ καλές ασκήσεις για να προσεγγίζει ο άνθρωπος την όλιστική-άπειροστική αντίληψη που διέπει τὰ πάντα, καί κατά συνέπεια μπορούν να τόν οδηγήσουν προς την έμπειρική γνώση του Θεού, καί ίσως τελικά προς τή θέωση.

Ή χριστιανική συγχωρητικότητα έχει απαραίτητη προϋπόθεση την ταπεινοφροσύνη όχι μόνον απέναντι στον Θεό, αλλά απέναντι καί στους άλλους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των αντιφρονούντων καί των έχθρων μας. Ταυτόχρονα, αποτελεί μία αναγκαία προϋπόθεση για τή χριστιανική αγάπη, δηλαδή την ύψιστη πνευματική άρετή.

Συμπεράσματα

Ή συγχωρητικότητα του Εύαγγελίου σχετίζεται άμεσα με τόν τρόπο λειτουργίας του φυσικού κόσμου, έπει-

δή ή θεία Οίκονομία φρόντισε να μās τοποθετήσει σε ένα φυσικό περιβάλλον τό οποίο διέπεται από φυσικούς νόμους τέτοιους, ώστε να είναι κατάλληλοι για να υπάρχει ή δυνατότητα να εξοικειωθούμε με την όλιστική-άπειροστική αντίληψή Του. Έάν ο φυσικός κόσμος βασιζόταν σε κλειστά (καί άρα ντετερμινιστικά) συστήματα, οί σχέσεις μας με τούς συνανθρώπους μας θά ήταν **προκαθορισμένες**, καί κατά συνέπεια ή συγχωρητικότητα του Εύαγγελίου δέν θά είχε νόημα. Σε αυτή την περίπτωση δέν θά είχαμε εύκαιρίες να εξοικειωθούμε με την όλιστική-άπειροστική αντίληψη του Δημιουργού μας, καί άρα ή ένωσή μας μαζί Του θά ήταν αδύνατη.

Έπειδή είμαστε πεπερασμένα όντα,

ή όλιστική-άπειροστική αντίληψη του Δημιουργού, που κυριαρχεί σε όλο τό σύμπαν, δέν είναι εύκολα αντιληπτή από έμάς, με αποτέλεσμα ή συν+χωρητικότητα όλων (που συμπεριλαμβάνει τούς αντιφρονούντες, τούς έχθρους μας καί όσους μās έβλαψαν), την όποία μās συμβουλεύει, να θεωρείται πολλές φορές πολύ δύσκολη έως ακατόρθωτη υπέρβαση. Αλλά, όμως, αυτή ή υπέρβαση δέν θά πρέπει να είναι τόσο δύσκολη στην πραγμάτωσή της, εφόσον αναλογιστούμε ότι ή συν+χωρητικότητα του Εύαγγελίου έχει νομοτελειακές βάσεις, καί είναι ωφέλιμο να είμαστε προσαρμοσμένοι στην νομοτελειακή ισχύ της, όπως αυτό συμβαίνει π.χ. με τόν γνωστό σε όλους μας νόμο τής βαρύτητας.

Ή χριστιανική συγχωρητικότητα ως τρόπος ζωής

Όλη ή καθημερινή μας ζωή είναι προσαρμοσμένη στην πολύ γνωστή νομοτέλεια τής βαρύτητας που διέπει καί καθορίζει τό κάθε βήμα μας επάνω στην γή. Έκτός από αυτή τή νομοτέλεια, υπάρχει επίσης καί ή νομοτέλεια των άνοικτών φυσικών συστημάτων, που όμως δέν είναι ακόμα πολύ γνωστή στο εύρύ κοινό. Αυτή συνεπάγεται τὰ χαοτικά μή-ντετερμινιστικά φαινόμενα καί τή μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου με τίς διαφορετικές αντιλήψεις καί τὰ διαφορετικά υλικά-βιοποριστικά συμφέροντα. Όπως, λοιπόν, έχουμε προσαρμόσει τή ζωή μας στην νομοτέλεια τής βαρύτητας, έτσι είναι έξισου ωφέλιμο να προσαρμοστούμε καί στην νομοτέλεια των άνοικτών φυσικών συστημάτων, καί άρα στα χαοτικά μή-

ντετερμινιστικά φαινόμενα καί γεγονότα: Υίο-θετώντας τή χριστιανική συγχωρητικότητα ως τρόπο ζωής, μπορούμε νά ἔχουμε τίς βέλτιστες λύσεις στά οἰκογενειακά, ἐπαγγελματικά καί πολιτικά προβλήματα, καί ταυτόχρονα νά ἐξοικειωνόμαστε (σέ κάποιο βαθμό, ανάλογα μέ τήν προσπάθεια τοῦ κάθε ἀνθρώπου) μέ τήν ὀλιστική-ἀπειροστική ἀντίληψη τοῦ Θεοῦ. Ὅσο μεγαλύτερη σέ πλάτος καί βάθος εἶναι ἡ συν+χωρητικότητα μας στίς διάφορες δραστηριότητές μας σέ ὅλα τά κοινωνικά ὑποσύνολα τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς (οἰκογένεια, ἐργασιακός χώρος, κράτος), τόσο περισσότερο προσεγγίζουμε αὐτή τήν ἀντίληψη, καί κατά συνέπεια τόσο καλύτερα διευκολύνουμε τήν πραγμάτωση τῆς δυνατότητας πού μᾶς ἔδωσε ὁ Ὅτιος (ὅταν μᾶς δημιούργησε κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσή Του) νά ἐνωθοῦμε μαζί Του.

Παντ. Καραφίλογλου

Ἱστορικές μνήμες

Δεινοί Ἴκαροι τοῦ 1940

Μένει κανεῖς πραγματικά ἔκθαμβος, καθώς μελετᾷ τούς ἄθλους, τούς παράτολμους ἄθλους πού πέτυχε ἡ Πολεμική μας Ἀεροπορία στό ἔπος τοῦ 1940.

Ἡ Ἱταλία τότε ἦταν μία ἀπό τίς μεγαλύτερες ἀεροπορικές δυνάμεις τοῦ κόσμου. Μετά τή γερμανική καί τήν ἀγγλική, ἡ καλύτερη. Οἱ Ἱταλοί φημίζονταν γιά τή μεγάλη ἐμπειρία τους στίς ἐναέριες ἀποστολές. Μπροστά σέ 472 ἰταλικά ὑπερσύγχρονα πολεμικά ἀεροσκάφη, μέ τούς καλύτερα ἐκπαιδευμένους πιλότους, ἡ Ἑλληνική Ἀεροπορία τολμᾷ νά ἀναμετρηθεῖ μέ 77 ἀεροπλάνα παλιάς τεχνολογίας καί μέ ἐλάχιστα ἀνταλλακτικά. Ἀπ' αὐτά μόνο τά 12 εἶναι κάπως σύγχρονα. Δίχως ὑπερβολή τά περισσότερα εἶναι γιά τό μουσεῖο!

Πόσα θαυμαστά, ἀπροσδόκητα περιστατικά δέν σημειώνονται στή διάρκεια τῆς τιτανομαχίας τῆς Ἑλλάδας μέ τήν Ἱταλία! Κάτω ἀπό δραματικές συνθήκες, παρά τή συντριπτική ὑπεροχή τοῦ ἀντιπάλου, οἱ Ἕλληνες Ἴκαροι δείχνουν ἀποφασιστικότητα, θάρρος, ἀξιοσύνη, αὐταπάρνηση.

Στόν ἐξάμηνο ἐναέριο πόλεμο οἱ Ἕλληνες πιλότοι πετυχαίνουν 88 καταρρίψεις ἰταλικῶν ἀεροσκαφῶν. Οἱ δικές τους ἀπώλειες εἶναι μόλις 14 ἀεροπλάνα. Ποιός θά ἀφουγκρασθεῖ τούς ἐναγώνιους παλμούς τῶν ἱκάρων μας μπροστά στίς δυσχέρειες πού ὀρθώνονται μπροστά τους; Οἱ συχνές βαρύτατες χιονοπτώσεις δυσκολεύουν τό ἔργο τους. Μέ μηδέν ὁρατότητα εἶναι ἀναγκασμένοι νά κάνουν «τυφλές» πτήσεις μέσα σέ ἀπό-

τομα βουνά, διατρέχοντας φυσικά τόν κίνδυνο συντριβής. Κι όμως, έκτελούν πετυχημένα κάπου 800 άποστολές. Άναχαιτίζουν βομβαρδιστικά, αναγνωρίζουν τις έχθρικές θέσεις και βομβαρδίζουν τ' αεροδρόμιά τους. Τά ιταλικά βομβαρδιστικά αναγκάζονται συχνά να κινηθούν σε μεγάλο ύψος για ν' αποφύγουν τά ελληνικά καταδιωκτικά.

30 Οκτωβρίου 1940. Πέντε ιταλικά καταδιωκτικά καταρρίπτουν τά πρώτα δύο ελληνικά αναγνωριστικά αεροπλάνα. Τρείς Έλληνες νεκροί.

1 Νοεμβρίου 1940. Η ελληνική αεροπορία μέ τήν 32η Μοίρα βομβαρδισμού χτυπάει τό αεροδρόμιο Κορυτσάς. Μία βόμβα πέφτει από τό αεροπλάνο του χειριστή-ύποσηναγοῦ Κωνσταντίνου Μαργαρίτη καί συντρίβει τόν χώρο του Διοικητηρίου, όπου συσκέπτονται οί ιταλοί πιλότοι. Τραγικός ό επίλογος: σαράντα ιταλοί πιλότοι νεκροί. Σε μιά στιγμή οί Ιταλοί έχασαν επίλεκτα στελέχη τής αεροπορίας τους.

2 Νοεμβρίου 1940. Ένα ελληνικό καταδιωκτικό έκτελει χαμηλή πτήση πάνω από τή Σαμαρίνα Γρεβενών. Ο άνθυποσηναγός Δημοσθένης Καρακίτσος πετάει ριψοκίνδυνα ανάμεσα στίς κορφές τών βουνών τής Πίνδου καί έντοπίζει τήν πανίσχυρη ιταλική μεραρχία Άλπινιστών «Julia»: τό καμάρι τών Ιταλών. Τή στιγμή αυτή προχωρά πολύ επικίνδυνα. Έχει εισδύσει στήν Πίνδο καί κινείται πρός κατάληψη του Μετσόβου. Στοχεύει νά κόψει τήν έπαφή τών Έλλήνων τής Ηπείρου μέ τή Μακεδονία. Ο πιλότος Καρακίτσος κατεβαίνει πολύ χαμηλά, γιατί πρέπει νά βεβαιωθεί ότι όντως είναι μεραρχία ιταλική. Στέκεται τυχερός, γιατί ή ιταλική προπαγάνδα διακήρυττε ότι δέν υπάρχουν ελληνικά αε-

ροπλάνα. Έτσι οί Ιταλοί δέν πιστεύουν ότι τό αεροπλάνο είναι ελληνικό καί του κάνουν σήμα. Ο Έλληνας πιλότος, βλέποντας τό σήμα, καταλαβαίνει ότι είναι Ιταλοί. Τούς χαιρετά. Προσγειώνεται μετά στήν Κοζάνη καί δίνει τήν αναφορά του. Τό Στρατηγείο διατάσσει πάραυτα άντεπίθεση. Τά χτυπήματα του ελληνικού στρατού διαλύουν τή μεραρχία «Julia». Οί πρώτοι αιχμάλωτοι πού φτάνουν στήν Αθήνα είναι τά ύπολείμματα τής ξακουστής αυτής μεραρχίας.

Ο έντοπισμός τής «Julia» αποτελεί θρίαμβο για τόν ελληνικό στρατό. Άν δέν έντοπιζόταν έγκαιρα από τόν αεροπόρο Καρακίτσο, θά έμπαιναν οί Άλπινιστές στό Μέτσοβο καί θά κύκλωναν τόν ελληνικό στρατό! Τό πλήγμα θά ήταν καίριο καί καθοριστικό.

2 Νοεμβρίου 1940. Συναγερμός έχει σημάνει στό αεροδρόμιο τής Μίκρας. Σμήνη ιταλικών βομβαρδιστικών κατευθύνονται πρός τή Θεσσαλονίκη. Η αντίδραση τής 22ας Μοίρας είναι άμεση. Σχηματισμός αεροπλάνων τής Πολεμικής μας Αεροπορίας απογειώνεται, μέ σκοπό νά αναχαιτίσει τούς έναέριους εισβολείς. Άνάμεσα στους χειριστές είναι κι ό νεαρός ύποσηναγός Μαρίνος Μητραλέξης από τή Μεσσηνία. Ρίχνεται μέ λύσσα στήν αερομαχία, άψηφώντας τά διασταυρούμενα πυρά τών ιταλικών βομβαρδιστικών. Καταδιώκει ένα ιταλικό βομβαρδιστικό πού πλησιάζει στή Θεσσαλονίκη. Όταν τελειώνουν οί σφαίρες πού ρίχνει πάνω του, κάνει κάτι παράτολμο: Κολλά τόν έλικα του αεροπλάνου του πάνω στήν ούρά του βομβαρδιστικού. Μέ μιά κίνηση άκριβείας στέκεται από πίσω του καί κυριολεκτικά «άλέθει» τήν ούρά του. Τήν αποκολλάει καί τό έχθρικό βομβαρδιστικό άμέσως συν-

τρίβεται.

Απίστευτο αεροπορικό κατόρθωμα! Από τόν περίφημο έμβολισμό του Μητραλέξη ό ένας χειριστής του ιταλικού βομβαρδιστικού χάνει τή ζωή του. Οί άλλοι τέσσερις προλαβαίνουν κι έγκαταλείπουν τό αεροπλάνο. Μέ χαλασμένο έλικα ό Μαρίνος προσγειώνεται κανονικά. «Κι όσο σκληρός φάνηκε στόν άέρα, τόσο ίππότης άποδείχτηκε στό έδαφος», κατά τόν χαρακτηρισμό τών συναδέλφων του. Μέ χαμόγελο πλησιάζει τούς Ιταλούς πού σώθηκαν, άπλώνει τό χέρι του και τούς χαιρετά. Τούς συστήνεται πώς είναι ό Μαρίνος Μητραλέξης. Ένημερώνει πώς αυτός τούς κατέρριψε και τούς καλωσορίζει στην Έλλάδα. Ύστερα τούς συλλαμβάνει και τούς παραδίδει στις έλληνικές άρχες.

Τό παράτολμο έγχείρημά του γίνεται παγκόσμια είδηση! Δέν έχει ξαναγίνει ποτέ στά παγκόσμια αεροπορικά χρονικά. Στά 24 του χρόνια ή δόξα τόν στεφανώνει. Τό όνομά του γράφεται μέ χρυσά γράμματα στις δέλτους τής ιστορίας τής Πολεμικής Άεροπορίας.

“Έλεγε συχνά στή σύζυγό του Άννα: «Δέν θέλω νά πεθάνω στό κρεβάτι. Θέλω νά πεθάνω στό αεροπλάνο».

Χάνει τή ζωή του στά 32 του χρόνια, όταν τό αεροσκάφος πού επέβαινε ως επιβάτης πέφτει λόγω βλάβης σέ θαλάσσια περιοχή άνοιχτά τής Τήνου και βυθίζεται στά αιγαιοπελαγίτικα νερά. Ό γιός του είναι 19 μηνών κι ή κορούλα του μόλις 19 ήμερών.

Στήν έποποιία του 1940 ή Έλληνική Πολεμική Άεροπορία άπέδειξε περίτρανα πώς τό πνεύμα νίκησε τήν ύλη, τήν πανίσχυρη, σιδηρόφραχτη ιταλική αυτοκρατορία.

Έλληνίς

ΕΞΩΦΥΛΛΑ

ΜΠΡΟΣΤΑ: Γραφείο προξένου στό Γενικό Προξενείο Έλλάδος 1894-1912. Μουσείο Μακεδονικού Άγώνα, Θεσσαλονίκη.

ΠΙΣΩ: «ΖΕΥΣ», παρέλαση στην επέτειο τής 28ης Όκτωβρίου, Θεσσαλονίκη.

Σκηνές από τήν τάξη μου

Ἀλληλογραφία εἰς τὸ Ἀλεξανδρινόν Μέτωπον.

Ἕνα ματωμένο γράμμα

- Κυρία, τί ομάδα εἶστε; Σήμερα παίξει ὁ Παναθηναϊκός μέ τόν Πάοκ καί θά γίνει χαμός!

- Δέν ἀσχολοῦμαι μέ αὐτά, Θανάση μου. Ἄν καί κάθε Ὀκτώβριο χειροκροτῶ ἕναν παίκτη τοῦ Παναθηναϊκοῦ.

- Μπράβο, κυρία! χειροκροτᾷ ὁ Θανάσης καί μαζί ὅλοι οἱ φίλαθλοι. Ποιόν ἐννοεῖτε;

- Θανάση, σήμερα δείχνεις ἐνδιαφέρον, ἔ; Γιά νά μήν σᾶς κρατῶ σέ ἀγωνία, θά σᾶς μιλήσω γι' αὐτόν.

- Ἀλήθεια, κυρία;

- Θά σᾶς διαβάσω ἕνα γράμμα πού ἔγραψε στήν οἰκογένειά του.

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ Στέφανε,

Σᾶς ἔστειλα πέντε γράμματα. Δόξα τῷ Θεῷ εἶμαι καλά.

...Σήμερα, ὅπως καί κάθε μέρα, μᾶς ἐπισκέφθηκαν ἐχθρικά ἀεροπλάνα. Ἐγινε ἀερομαχία. Τούς ρίξαμε τρία. Τό ἕνα ἀπό ἀντιαεροπορικό πυροβολικό. Ἀπό τό ἕνα ἀεροπλάνο γλύτωσαν τρεῖς μέ ἀλεξίπτωτο. Τόν ἕναν ἐξ αὐτῶν τόν ἔπιασα ἐγώ. Εἶχε πέσει 5 χιλιόμετρα μακριά μας. Ἄν ἔβλεπε τό τρέξιμό μου ὁ Σίμιτσεκ, σίγουρα θά μέ ἔβαζε στήν Ἑθνική γιά τά 5.000μ. Τόν ἔφερα στόν Διοικητή. Ἐπῆρα τό ἀλεξίπτωτο, τό ὁποῖο εἶχε σχισθῇ ἀπό ἕνα δένδρο, καί τό μοιράσαμε στούς ἄνδρες γιά μαντηλάκια. Ἐχω φυλάξει

γιά τή Μαρία. Ἐπειτα ἀπό τά σχετικά συγχαρητήρια κάθισα νά σᾶς γράψω μέ ἕνα φόβο μήπως αὐτά πού γράφω δέν ἐγκριθοῦν καί δέν λάβετε τό γράμμα μου, γι' αὐτό περιορίζομαι καί δέν σᾶς γράφω νέα τοῦ Μετώπου παρά μόνο πώς πᾶμε ὑπέροχα.

Ἄν δέν εἶχα ἔλλειψη νέων σας, θά νόμιζα πώς βρίσκομαι σέ ἐξοχή. Αὐτό ὅμως μέ κάνει νά ἀνησυχῶ καί νά περιμένω μέ ἀγωνία γράμμα σας πού νά μοῦ λές πώς ἡ μαμά, ἡ Μαρία κι ὁ Γιάννης εἶναι τελείως καλά. Φίλησέ μου τή μαμά καί τή Μαρία πολλές φορές, καθώς καί τόν Γιάννη, κι ἐγώ φιλῶ ἐσένα, ἀδελφέ μου, Στέφανε. Μαμακούλα μου, γειά

σου! Είμαι πολύ καλά, νά είσαι ήσυχη, πές το καί τής Μαρίας καί δέξου ακόμα ένα φιλί... ΜΙΜΗΣ».

- Κυρία, πότε καί πού γράφτηκε τό γράμμα;

- Αυτό θέλω νά βρείτε...

- Μάλλον σέ καιρό πολέμου. Μήπως τό 1940;

- Μπράβο, Νίκο! Τό γράμμα τό έγραψε ό Δημήτρης Πιερράκος, βασικός ποδοσφαιριστής τής ομάδας του Παναθηναϊκού, στον οποίο χάρισε καί τό πρώτο πρωτάθλημα. Μέ τή μπάλα μάγευε, ήταν έξαιρετικός παίχτης! Μόλις κηρύχθηκε ό πόλεμος όμως, σέ ηλικία 31 έτους, παρουσιάστηκε καί υπηρέτησε στό μέτωπο ως άσυρματιστής. Ήταν διεθνής ποδοσφαιριστής καί μπορούσε νά μείνει στά μετόπισθεν, όμως ζήτησε νά πάει στην πρώτη γραμμή.

- Ύπέροχο! Αθηναίος ήταν;

- Ό Δημήτρης γεννήθηκε στό Γύθειο, αλλά όταν έγινε τριών έτών ή οικογένειά του μετακόμισε στην Αθήνα. Είχε έμφυτη κλίση στον άθλητισμό καί του άρεσε πολύ τό ποδόσφαιρο, ένα πρωτοεμφανιζόμενο άθλημα πού συνάρπαζε τά περισσότερα άγόρια· εκείνη τήν έποχή δέν ήταν ακόμα διαδεδομένο ούτε υπήρχαν τότε πολλές ομάδες. Στά 17 του χρόνια τον έντόπισε ό Παναθηναϊκός. Δέν άργησε νά γίνει ένδαλμα γιά τούς ποδοσφαιρόφιλους τής έποχής.

- Καί τί έγινε; Γλύτωσε από τον πόλεμο;

- Στίς 18 Νοεμβρίου 1940 αιχμαλώτισε έναν ιταλό άεροπόρο κοντά στό χωριό Διποταμιά, κοντά στό Πόγραδετς. Λίγες ώρες άργότερα κάθισε νά γράψει γράμμα στους δικούς του, αυτό πού διαβάσαμε. Εκείνη τήν ώρα ξέσπασε βομβαρδισμός. Οί βόμβες έσκαγαν δίπλα

του. Εκείνος συνέχισε νά γράφει. Κι εκεί τον βρήκε ό θάνατος. Ό αδελφός του, ό Στέφανος, δέν είπε στή μητέρα του γιά τον θάνατο του Μίμη. Δέν είχε κουράγιο νά τής τό πεί, γιατί καί ό πρώτος της γιός, πού ήταν άεροπόρος, σκοτώθηκε δοκιμάζοντας ένα άεροπλάνο. Ή ίδια πέθανε μετά από λίγο καιρό.

- Τί κρίμα...

- Κυρία, μου έκανε έντύπωση πώς ένδιαφερόταν γιά τήν οικογένειά του, ένω ό ίδιος ήταν σέ τόσο επικίνδυνη άποστολή.

- Ναί, καί νά σκεφτούμε ότι τότε δέν υπήρχαν τηλέφωνα ούτε κινητά καί μηνύματα. Ύπήρχε μόνον τρόμος κι ένα γράμμα από τά σύνορα μπορούσε νά γλυκάνει τον πόνο.

- Μέσα στή μάχη δέν έχασε καί τό χιούμορ του...

- Κράτησε καί μαντηλάκι από τό άερόστατο!

- Καί έβαλε πάνω από όλα τό χρέος στην πατρίδα!

- Καί φυσικά ήταν Παναθηναϊκός, αυτό μήν τό ξεχνάμε, λέει ό Θανάσης.

- Νά σάς πω ακόμα ότι ήταν ό πρώτος πεσών έλληνας άθλητής στον πόλεμο του 1940. Τάφηκε στην Αλβανία καί δέκα χρόνια μετά τον θάνατό του ό αδελφός του Στέφανος, άξιωματικός τής Πολεμικής Αεροπορίας, επίσης ποδοσφαιριστής του Παναθηναϊκού, μετέφερε τά όστά του στην Ελλάδα. Ένταφιάσθηκαν μέ όλες τίς τιμές τον Νοέμβριο του 1950 στό Νεκροταφείο Ζωγράφου τυλιγμένα μέ τή σημαία του Παναθηναϊκού.

- Κυρία, νά διαβάσουμε καί άλλες έπιστολές φαντάρων...

- Άξίζει νά τό κάνουμε! Καί υπάρχουν τόσες από τό μέτωπο του 1940...

Έκεί μέσα θά βρούμε, παιδιά, τήν καρδιά τής φυλῆς μας νά δονεῖται ἀπό τήν πίστη στόν Θεό, ἀπό τά ἰδανικά καί τίς ἀξίες τής φιλοπατρίας.

- Κυρία, εἶναι ἐντυπωσιακό πάντως πώς ὅλοι οἱ ἥρωες κάπου συναντιοῦνται. Σέ ὅλους βρίσκουμε κοινά στοιχεῖα.

- Ναί, Σοφία. Καί εἶναι τόσοι πολλοί αὐτοί πού δέν γνωρίζουμε, πού ἔμειναν ἀφανεῖς καί ἀνώνυμοι!

- Ἐγώ, κυρία, σκέφτομαι ὅτι τόν Μίμη σήμερα δέν θά τόν ξέρανε πολλοί ἂν εἶχε ἀσχοληθεῖ στή ζωή του μόνο μέ τό ποδόσφαιρο. Ὅπως καί τόσα ἄλλα ἀστέρια τοῦ ποδοσφαίρου καί ἄλλων ἀθλημάτων, πού λάμπουν γιά λίγα χρόνια καί μετά κανεῖς δέν ἀσχολεῖται μαζί τους.

- Ἔτσι εἶναι, παιδιά. Ἄν συνδέσεις τή ζωή σου μέ κάτι μεγάλο καί αἰώνιο, αὐτό σοῦ ἐξασφαλίζει δόξα καί ὑστεροφημία, γιά τήν ὁποία τόσο ἀγωνίζονταν καί οἱ πρόγονοί μας. Μά καί κανένας νά μή σέ γνωρίζει, τό ὄνομά σου τό γράφει ὁ οὐρανός γιά τήν αἰωνιότητα! Λοιπόν, σέ μάς μένει νά κάνουμε τίς σωστές ἐπιλογές... Καί φυσικά δέν μιλῶ γιά τίς ὁμάδες τοῦ ποδοσφαίρου, Θανάση μου...

- Ναί, κυρία. Κατάλαβα...

MEX

Σχόλιο στήν ἐπικαιρότητα

Ἐμεῖς καί τό 1940

«Μᾶς ἦρθε μιά ψιλή γραφή, ἀπάνω ἀπό τή Φούρκα,

*σκοτώσανε τόν τρομερό τόν Διάκο τόν Ἀλέκο
πάνω στής Φούρκας τό ὕψωμα στήν Τσιούκα
οἱ Ἰταλιάνοι·*

*τραυμάτισαν τόν Κωνσταντῆ Δαβάκη τόν λε-
βέντη».* (δημῶδες)

«Οὐδεμία σκέψις διά ὑποχώρησιν, ἡ τελευταία γραμμή ἀμύνης εἶναι ἐδῶ, μέχρις ἐσχάτων!», ἀκούγεται ἡ φωνή τοῦ ἀρχιμάστορα τῆς Ἐποποιίας τοῦ 1940, ἀντιστρατήγου Χαράλαμπου Κασιμήτρου, ὅταν τό Γενικό Ἐπιτελεῖο Στρατοῦ ἔστειλε τήν περιβόητη διαταγή στήν 8^η Μεραρχία τῆς Ἠπείρου λίγους μήνες πρὶν ἀπό τήν ἰταλική εἰσβολή, καλώντας τήν νά ὀπισθοχωρήσει στή δεύτερη γραμμή ἄμυνας. Αὐτός μόνον ὡς σύγχρονος Λεωνίδας καί οἱ γενναῖοι του, ἀψηφώντας τά ἄνωθεν κελεύσματα, φύλαξαν τίς σύγχρονες Θερμοπύλες καί μέ τό ἥρωικό σύνθημα «Κρατάω Καλπάκι» ἔτρεψαν σέ φυγή τόν εἰσβολέα. Ἀπό τέτοιες σελίδες ἡρωισμοῦ εἶναι γεμάτο τό Ἔπος τοῦ 1940, τίς ὁποῖες πρέπει νά μελετοῦμε καί νά θυμόμαστε, γιατί «ἡ μνήμη εἶναι ἡ μητέρα τῆς σοφίας», ὅπως ἔλεγε δυόμισι χιλιάδες χρόνια πρὶν ὁ τραγικός ποιητής Αἰσχύλος.

Ἔχουν περάσει ὀγδόντα χρόνια ἀπό ἐκείνη τή μεγάλη ἡμέρα τοῦ 1940, ἀπό τίς μεγαλύτερες στήν ἀπέραντη καί μακραίωνη ἱστορία τοῦ Ἑθνους μας. Πράγματι! Ἐρχονται κάποιες στιγμές κρίσιμες στή ζωή τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν, πού πρέπει νά ποῦν τό μεγάλο ΝΑΙ ἢ τό μεγάλο ΟΧΙ, χωρίς χρονοτριβή. Δύσκολη ἡ πορεία τοῦ Ἑ-

θνους μας στόν άγώνα του 1940. Πορεία κουραστική, έξουθενωτική, ανυπόφορη μέσα στό κύρο του χειμώνα, στά αίματα καί στόν πόνο, στους σκοτωμούς καί στις θυσίες τόσων προγόνων μας. "Ετσι γράφτηκε τό "Επος του 1940 από έναν λαό άδελφωμένο, μονοιασμένο, συσπειρωμένο σάν μία γροθιά, πού έδωσε τή σκληρή άπάντηση στόν άδικο έπιδρομέα.

Αυτή ή συσπείρωση καί ό γενικός ξεσηκωμός του λαού μας πρέπει νά μάς φρονηματίζει καί νά μάς έμπνέει σήμερα, πού βρισκόμαστε μπροστά σέ μία σύνθετη κρίση μέ δυσμενείς έπιπτώσεις τόσο στό έθνικά όσο καί στό οίκονομικά μας θέματα, καθόσον μάλιστα ή κατάσταση γίνεται ζοφερότερη λόγω τής έπιδημίας του κορωνοϊού.

Στό μεταξύ, όπως είναι γνωστό, ή Άγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη, ή καρδιά των όρθοδόξων χριστιανών, βεβηλώθηκε από τους άπανταχού τής γής σκληρούς μουσουλμάνους. Τό status quo στό Αίγαίο κινδυνεύει νά άνατραπεί. Καί ενώ ή κρίση στό έλληνο-τουρκικά κλιμακώνεται καί οί πτήσεις τουρκικών άεροσκαφών επάνω από κατοικημένα νησιά συνεχίζονται προκλητικότατα, ή έφαρμογή Διεθνών Συνθηκών στό Αίγαίο άποτελεί αίτία πολέμου. Έπιπλέον,

τά νησιά του Άνατολικού Αιγαίου καί ή Θράκη κινδυνεύουν από μία τουρκική πληθυσμιακή καί οίκονομική διείσδυση. Μπροστά στις σύγχρονες προκλήσεις πώς θά ενεργούσε ή γενιά του 1940;

Στεκόμαστε καί σήμερα εύλαβικά μπροστά στους 13.325 νεκρούς, τους 62.663 τραυματίες καί τους 1.278 έξαφανισθέντες του έλληνο-ιταλικού μετώπου κι άναρωτιόμαστε: Πώς πραγματώθηκε τό θαύμα του "Επους του '40; 'Η τότε παγκόσμια κρίση καί οί άπειλές κατά τής χώρας μας βρήκαν τόν έλληνικό λαό ένωμένο, μέ ύψηλό φρόνημα, έτοιμο νά άνταποκριθεί καί νά θυσιαστεί γιά τήν έλευθερία καί τήν αξιοπρέπεια του "Εθνους. Αυτό όφείλεται κυρίως στό γεγονός ότι τό ύψιστο άγαθό δέν ήταν ή ειρήνη μόνο -άν καί άπόλυτα έπιθυμητή-, αλλά τό έθνικό συμφέρον. 'Η κοινή γνώμη, ό λαός, είχε προετοιμασθεί συστηματικά από τήν Έκκλησία, τό σχολείο, τήν πολιτεία, τήν οίκογένεια. Τά τότε ΜΜΕ, μέ αίσθημα ευθύνης, έθεταν τό έθνικό συμφέρον υπεράνω τής άκροαματικότητας καί του κέρδους. Οί ένοπλες δυνάμεις, παρά τά τότε οίκονομικά προβλήματα, είχαν προετοιμασθεί ποσοτικά καί ποιοτικά κατά τόν βέλτιστο τρόπο.

Κι όταν ήχησε ό παιάνας, πρώτοι οί

τότε ταγοί του Ἑθνους -πολιτικοί, διανοούμενοι, μεγαλοεπιχειρηματίες, έφοπλιστές, δημοσιογράφοι καί οί γόνοι τους-, από όπου καί άν βρίσκονταν, έσπευσαν νά καταταγούν καί νά προωθηθούν στό μέτωπο, δείχνοντας μέ τό παράδειγμά τους τόν δρόμο τής τιμής καί του καθήκοντος πρός τήν πατρίδα.

«Τέκνα έν Κυρίῳ αγαπητά,

... Ἡ Ἐκκλησία εύλογεῖ τά ὄπλα τά ιερά καί πέποιθεν ὅτι τά τέκνα τής Πατρίδος εύπειθῇ εἰς τό κέλευσμα Αὐτῆς καί του Θεοῦ θά σπεύσουν έν μιᾷ ψυχῇ καί καρδίᾳ ν' ἀγωνισθοῦν ὑπέρ βωμῶν καί ἐστιῶν καί τής Ἐλευθερίας καί τιμῆς... καί θά προτιμήσουν τόν ὠραῖον θάνατον από τήν ἄσχημον ζωήν τής δουλείας...», καλοῦσε μέ διάγγελμά του ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χρῦσανθος.

«Οἱ Ἕλληνες δώσαμε στήν ἰταμή ... ἀξίωση τής φασιστικῆς βίας τήν ἀπάντηση πού ἐπέβαλλαν τριῶν χιλιάδων ἐτῶν παραδόσεις, χαραγμένες βαθιά στήν ψυχῇ μας, ἀλλά καί γραμμένες στήν τελευταία γωνιά τής ἱερῆς γῆς μέ τό αἷμα τῶν μεγαλυτέρων ἡρώων τής ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Καί αὐτή τή στιγμή κοντά στό ρεῦμα του Θυάμιδος καί στίς χιονισμένες πλαγιές τής Πίνδου καί τῶν Μακεδονικῶν βουνῶν πολεμοῦμε, τίς περισσότερες φορές μέ λόγχη, ἀποφασισμένοι νά νικήσουμε ἤ νά ἀποθάνουμε μέχρις ενός». Εἶναι ἀπόσπασμα από τό κείμενο τῶν διανοουμένων τής ἐποχῆς, τό ὁποῖο ὑπογράφουν προσωπικότητες από ὅλους τούς πολιτικούς χώρους, ἀπό ὅλη τήν ἀριστοκρατία του ἑλληνικοῦ πνεύματος. Αὐτό βοήθησε στό νά ἀναπτυχθεῖ μία μέχρι αὐτοθυσίας συνειδητή φιλοπατρία, ἡ ὁποία διαπερνοῦσε ὅλο τό φάσμα τής ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Σήμερα, πού εἶναι οἱ διανοούμενοι οἱ

ὁποῖοι μποροῦν νά ἐμπνεύσουν τόν λαό; Ποῦ εἶναι ἡ Ἀκαδημία, ὁ πανεπιστημιακός κόσμος, οἱ δάσκαλοι τῶν παιδιῶν μας, οἱ δημοσιογράφοι; Δέν εἴμαστε θεατές, ἀλλά πρωταγωνιστές τῶν γεγονότων. Ἀπό ἐμᾶς ἐξαρτᾶται ἡ ἔκβαση αὐτοῦ του ἀκήρυκτου πολέμου. Ἐμεῖς θά ποῦμε άν πρέπει νά συνεχίσει νά κυματίζει περήφανα ἡ σημαία του ἑλληνικοῦ ἔθνους ἤ εάν θά τήν ὑποστείλουμε, ὑπογράφοντας τή ληξιαρχική πράξη θανάτου του. Σέ ἐμᾶς θά ἀνήκει, ἀντιστοίχως, τό κλέος ἤ ἡ ἐνοχή γιά τίς πράξεις μας. Ἀπερίφραστα, πάντως, τό δηλώνουμε ὅτι θέλουμε μία ἄλλη Ἑλλάδα, τήν Ἑλλάδα του «Μολῶν λαβέ», του ΟΧΙ του '40, θέλουμε τήν Ἑλλάδα τής αξιοπρέπειας, τής τιμῆς, τής ἀξιοκρατίας, τής ἐθνικῆς κυριαρχίας, τήν Ἑλλάδα του πνεύματος, τής πίστης στόν Τριαδικό Θεό καί στά ἰδανικά τής Φυλῆς μας.

Στούς θρασύστομους ἐχθρούς, πού ἐνεδρεύουν γύρω μας ἐπιβουλευόμενοι τήν ἀκεραιότητα καί τήν ἀνεξαρτησία μας, ἀπαντοῦμε διά στόματος του ἐθελοντή τυφεκιοφόρου ὀπλίτη τής 13^{ης} Μεραρχίας Παναγιώτη Κανελλόπουλου: «Εἴμαστε ἔτοιμοι γιά ὅλα. Οἱ ἐνοχοί φοβοῦνται, οἱ ἀθῶοι ποτέ. Μόνον γιά ἕνα πράγμα δέν εἶναι ἔτοιμος καί ἄξιος ὁ ἀθῶος, γιά τήν ἀτιμία». Στεντόρεια ἀκούγεται ἡ φωνή του ταγματάρχη του ὁρεινοῦ πυροβολικοῦ τής ἡρωικῆς 8ης Μεραρχίας Δημητρίου Κωστάκη: «Μή σκιάζεστε! Ὁ Θεός εἶναι Ρωμιός μωρέ, θά τούς πετάξουμε στή θάλασσα!». Ἐξ-ἄλλου, ἐμεῖς,

«Κατακλυσμούς ποτέ δέ λογαριάσαμε, μπήκαμε μέσ στά ὅλα καί περάσαμε· κι ἔχουμε στό κατάρτι μας βιγλάτορα παντοτινό τόν Ἥλιο τόν Ἡλιάτορα».

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

Ένα καρβέλι ψωμί

Ο Λάμπης έβαλε τό χέρι στήν τσέπη του καί τήν έψαξε προσεκτικά. Ούτε χάλκινο μικρό νόμισμα δέν απέμεινε μέσα. Τήν αναποδογύρισε μέ μία απεγνωσμένη κίνηση κι ύστερα έκανε τό ίδιο καί στήν άλλη. Ένα μικρό χαρτάκι διπλωμένο έπεσε στόν δρόμο κι έσκυψε καί τό μάζεψε. Τό ξεδίπλωσε καί διάβασε ένα όνομα καί μία διεύθυνση. Δέν τοῦ έλεγε τίποτα ούτε τό όνομα ούτε πολύ περισσότερο ή διεύθυνση. Στό πίσω μέρος έγραφε: «Αν βρεθείς σέ δύσκολη θέση, πήγαινε νά τόν βρείς καί πές του τό όνομά μου». Αναγνώρισε τά τρεμάμενα καλλιτεχνικά γράμματα τοῦ παππού του τοῦ Χαράλαμπου.

Από Αθήνα δέν σκάμπαζε τίποτα ό Λάμπης. Έδω κι ένα μήνα έψαχνε γιά δουλειά, μά δέν πίστευε ποτέ του ότι θά περνούσε τόσος καιρός δίχως νά βρεῖ κάτι. Ούτε τά έξοδά του νά γυρίσει στό χωριό δέν είχε πιά. Κοίταξε ξανά τό χαρτάκι τοῦ παππού του ό Λάμπης καί σκέφτηκε πώς δέν θά έχανε κάτι αν προσπαθοῦσε νά βρεῖ αὐτόν τόν άνθρωπο. Εἶδε μπροστά του μία πιάτσα ταξί καί πλησίασε τό πρώτο ταξί πού ἦταν στή σειρά. Ο ταξιτζής μόλις τόν εἶδε έβαλε μπρός τή μηχανή κι ό Λάμπης βρέθηκε σέ άμνηχανία.

- Δέν θέλω νά μέ πάτε πουθενά, κύριε, εἶπε ντροπαλά. Μήπως μπορείτε νά μοῦ πείτε πού βρίσκεται αὐτή ή διεύθυνση; Εἶναι μακριά; Μήπως μπορῶ νά πάω μέ τά πόδια;

- Μπές μέσα νά σέ πάω, τοῦ εἶπε χαμογελαστός ό ταξιτζής.

- Δυστυχῶς δέν έχω ούτε ένα λεπτό,

εἶπε ό Λάμπης καί έβαλε τό χαρτάκι στήν τσέπη του.

- Μπές μέσα! Θά σέ πάω τζάμπα. Κοντά στό σπίτι μου εἶναι καί όπου νά ναι θά σχολνοῦσα.

- Τζάμπα; ρώτησε ό Λάμπης ξαφνιασμένος.

- Έ ναι, νεαρέ μου, κι εμεῖς οἱ ταξιτζήδες άνθρωποι εἴμαστε.

Μπήκε μέσα στό ταξί ό Λάμπης καί όταν κάθισε κατάλαβε πόσο κουρασμένος ἦταν.

- Τόν ξέρεις τόν Χατζηευστρατίου; τόν ρώτησε ό ταξιτζής.

- Όχι ἐγώ. Ο παππούς μου. Ψάχνω ἐδῶ κι ένα μήνα δουλειά. Ο παππούς μέ στέλνει σ' αὐτόν. Έσεῖς τόν ξέρετε;

- Ποιός δέν τόν ξέρει μέσα σέ ὅλη τήν περιοχή; Τί νά σοῦ πῶ, νεαρέ μου, μοῦ φαίνεται πώς τζάμπα πᾶς.

- Αὐτό εἶναι ἀλήθεια, εἶπε γελώντας ό Λάμπης. Τζάμπα μέ πάτε.

- Έχει έναν ἀπό τούς μεγαλύτερους φούρνους τῆς Αθήνας. Τώρα βέβαια αὐτός γέρασε καί τόν έχουν τά παιδιά του. Δέν θυμάται κανένας νά ἔδωσε ποτέ ένα καρβέλι ψωμί σέ φτωχό ή ὀρφανό. Τό ψωμί, έλεγε σέ ὅλους, βγαίνει μέ τόν ιδρώτα τοῦ προσώπου σου. Αφοῦ νά φαντασεῖς, όταν θέλουμε νά ποῦμε κάποιον άσπλαχνο, τόν λέμε «Χατζηευστρατίου».

- Κατάλαβα... εἶπε μουδιασμένος ό Λάμπης, μά γιά νά μέ στέλνει ό παππούς μου...

- Φτάσαμε τώρα. Ό,τι εἶναι νά γίνει θά

γίνει! Μά πάρε και τό τηλέφωνό μου μήπως και μέ χρειαστείς.

Κατέβηκε από τό ταξί μέ ανάμεικτα συναισθήματα ό Λάμπης και μπήκε μέσα στόν μεγάλο φούρνο μέ τά μεγάλα χρυσά γράμματα στή βιτρίνα: «Χατζηευστρατίου, από τό 1955».

Τά μάτια του πέσανε πάνω σέ μία μεγάλη φωτογραφία παλαιότερης έποχής πού εύκολα μπορούσες νά υποθέσεις ότι ήταν τό πρώτο άφεντικό. "Ένας ήλικιωμένος κύριος καθόταν σέ ένα μικρό τραπεζάκι και έπινε τόν καφέ του. Κοίταξε έρευνητικά τόν Λάμπη πού μπήκε.

- Ψάχνω τόν κύριο Γιάννη Χατζηευστρατίου, είπε μέ χτυποκάρδι ό νέος.

- Τί τόν θές; τόν ρώτησε βλοσυρά ό γέρος.

- Μέ στέλνει ό παππούς μου, ό Χαράλαμπος Άγερίδης.

- Ό Χαράλαμπος; Ζει ό Χαράλαμπος; Σηκώθηκε μέ τρεμάμενα χέρια, πόδια και χείλη ό γέρος και κοίταξε στά μάτια τόν Λάμπη.

- Ζει ό Χαράλαμπος; ρώτησε ξανά και σωριάστηκε άποκαωμένος στήν καρέκλα του.

Οί δύο γιοί του έτρεξαν νά δούν τί συμβαίνει και νά τά βάλουν μέ τόν νεαρό πού άναστάτωσε τόν πατέρα τους, μά εκείνος τούς έκανε νόημα ότι όλα ήταν έντάξει.

- Μέ τόν παππού σου, παιδί μου, κάναμε μαζί άντίσταση στήν κατοχή. Κλέβαμε ψωμιά από τά φορτηγά τών Γερμανών και τά μοιράζαμε στά πεινασμένα παιδάκια στους δρόμους τής Άθήνας. Ήταν γενναίο παιδί ό παππούς σου! Μέ περνούσε δυό-τρία χρόνια και μέ νοιαζόταν πολύ.

"Ένα πρωινό πού φύλαγε εκείνος τσίλιες κι εγώ άνέβηκα στό αυτοκίνητο, βγήκαν μπροστά του τρεις γερμαναράδες. Ό παππούς σου ό Χαράλαμπος δέν τά έχα-

σε καθόλου. Έγώ τούς είδα πάνω από τό φορτηγό και μου κόπηκαν τά πόδια. Τότε τόν άκουσα νά γελά δυνατά και νά τούς κοροϊδεύει. "Υστερα έτρεξε γιά νά τραβήξει τήν προσοχή τους μπροστά από τή μούρη του φορτηγού. Εκείνοι τόν κυνήγησαν και έτσι εγώ πήδηξα από τό φορτηγό και χάθηκα στό στενάκι. Από τότε δέν είδα ξανά τόν παππού σου ούτε έμαθα κάτι γι' αυτόν, και πίστεψα ότι εκείνο τό βράδυ τόν σκότωσαν οί Γερμανοί.

Σταμάτησε νά μιλά ό γέρος και κοίταξε στά μάτια δακρυσμένος τόν Λάμπη.

- Ζήτα μου ό,τι θέλεις, γιέ μου, του είπε, χρωστάω πολλά στόν παππού σου.

- "Ένα καρβέλι ψωμί, είπε συγκινημένος ό Λάμπης, και μία δουλειά γιά νά τό βγάλω μέ τόν ιδρώτα του προσώπου μου.

- Από σήμερα θά δουλεύεις μαζί μέ τά παιδιά και τά έγγόνια μου στόν φούρνο, είπε συγκινημένος ό γέρος και ό Λάμπης δέν πίστευε στά αύτιά του.

Βγήκε χαρούμενος από τόν φούρνο και τό πρώτο πράγμα πού ήθελε νά κάνει ήταν νά πάρει τηλέφωνο τόν ταξιτζή, μά τό κινητό του είχε ξεμείνει από μονάδες. Σήκωσε τό βλέμμα γιά νά προσανατολιστεί και τότε τόν είδε μπροστά του. Ήταν σταματημένος και τόν περίμενε. Τό ψωμί, οί πίτες και τά γλυκά πού είχε στά χέρια του έκαναν τόν ταξιτζή νά τά χάσει.

- Τζάμπα; τόν ρώτησε έκπληκτος.

- "Όχι, τά είχε πάρει δανεικά από τόν παππού μου τό 1943 και του τά επέστρεψε σήμερα. Μου φαίνεται πώς θυμήθηκε ξανά ότι είναι άνθρωπος.

- Σέ πάω όπου θέλεις, είπε γελώντας ό ταξιτζής.

- Τζάμπα; ρώτησε ό Λάμπης.

- Τζάμπα, του άπάντησε εκείνος. Γιά νά θυμάσαι ότι ό άνθρωπος, πιό πολύ κι από τό νά έχει ένα καρβέλι ψωμί, χρειάζεται νά είναι άνθρωπος...

E.B.

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Δόσις καὶ ἀντίδοσις

Ἦταν συγκινητική ἡ αὐθόρμητη κίνηση τῶν κατοίκων τοῦ Μύρτου Λασιθίου Κρήτης νά προσφέρουν σπιτικά φαγητά καὶ καλούδια στά παλληκάρια τοῦ Ναυτικοῦ πού φρουροῦν τό Αἶγαῖο. Ὅχι γιατί στεροῦνται κάτι, ἀλλά γιά νά ἐπιβεβαιωθοῦν γιά τήν ἀγάπη καὶ τή συμπαράσταση τοῦ λαοῦ γιά τοῦ ὁποῖου τήν ἀσφάλεια φροντίζουν. Σ' αὐτὴ τήν προσφορά ὅμως ὑπῆρξε καὶ ἀντίδοσις, τό ἴδιο συγκινητική, ἐκ μέρους τῆς οἰκογένειας τοῦ κελευστή τῆς φρεγάτας «Ψαρά»: Μία εὐχαριστήρια ἐπιστολή στόν ἐμπνευστή, ἓνα σταυρουδάκι, μία ζωγραφιά ἀπό τόν γιό τῆς οἰκογένειας καὶ μία δωρεὰ βιβλίων στό Δημοτικό Σχολεῖο Μύρτου.

Ἡ εὐγνωμοσύνη πού κινητοποιήσε καὶ τή δόση καὶ τήν ἀντίδοσις καθρεφτίζει τήν εὐγένεια τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς καὶ ἀνεβάζει καὶ ὁμορφαίνει τή ζωὴ μας.

Ναὶ μέν ἀλλά...

Ὁ λόγος γιά τὰ μεταβατικά βιβλία τῶν Ὁρησκευτικῶν πού διανεμήθηκαν γιά τό σχολικό ἔτος 2020-21. Τό Ὑπουργεῖο εἶχε δεσμευθεῖ νά ὑπακούσει ἐμπράκτως στήν ἀπόφαση τοῦ ΣτΕ καὶ νά ἐξυγιάνει τό ὑλικό τῶν φακέλων διδασκαλίας γιά ὅλες τίς βαθμίδες. Καί ὄντως τὰ φετινὰ βιβλία Ὁρησκευτικῶν δέν εἶναι ἴδια μέ τὰ περσινά. Εἶναι καταφανές ἡ προσπάθεια νά φανοῦν διαφορετικά μέ κάποιες ἐλαφρές μεταποιήσεις σύμφωνα μέ τό «πνεῦμα» τοῦ ΣτΕ. Ἀλλά δέν ἔχει ἀλλάξει ἡ ἀκαταλληλότητα, ἡ σύγχυση, ἡ ἀνορθόδοξη φιλοσοφία, ὁ μὴ χριστοκεντρικός

προσανατολισμός τους. Ἐν ὀλίγοις ἡ ἀλλαγὴ εἶναι ἓνα «ναὶ μέν ἀλλά», στάχτη στά μάτια τῶν φωνασκούντων ἀλλά καὶ αὐτοῦ τοῦ ΣτΕ, τοῦ ἀνώτατου δικαστικοῦ ὀργάνου τῆς πατρίδας μας. Τό λυπηρό εἶναι ὅτι ἐγκρίθηκαν ἀσυζητητί ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

Ἀποχαιρέτα το τό Αἶγαῖο πού χάνεις;

Ὁ Ἑρντογάν ἀπέσυρε τό Ουκ Reis ἀπὸ τὴ θαλάσσια περιοχὴ τοῦ Καστελόριζου γιά νά διευκολύνει τοὺς Εὐρωπαίους νά μὴν τοῦ ἐπιβάλουν κυρώσεις.

Ἄμεσα ἀπὸ ἐλληνικά κυβερνητικά χεῖλη ἀνακοινώθηκε ὅτι μπορεῖ νά ἀρχίσει ὁ διάλογος μέ τὴν Τουρκία καὶ μέ ἰσχυρό ἐνδεχόμενο τὴν προσφυγὴ στό Διεθνὲς Δικαστήριό τῆς Χάγης. Πάντοτε μέ τὴν ἀμέριστη συμπαράσταση τῶν «φίλων καὶ συμμάχων» μας, οἱ ὁποῖοι μᾶς ὠθοῦν στό ξεπούλημα τοῦ Αἶγαίου Πελάγους. «Βρεῖτε τα μέ τοὺς Τούρκους μέ εἰρηνικό τρόπο, μέ διάλογο», συμβουλευοῦν καὶ μᾶς δείχνουν καὶ τὴ Χάγη, ἡ ὁποία προφανῶς θά βγάλει μία σολωμόντεια ἀπόφαση σέ βάρος τῶν συμφερόντων τῆς χώρας μας.

Ἀπομένει νά φανεῖ ἂν θά κυριαρχήσει ἡ ἐθνικὴ ὑποχωρητικότητα καὶ ἡ ἐπιθυμία μερίδας πολιτικῶν γιά συμφωνία μέ τὴν Τουρκία χωρὶς νά νοιάζονται γιά τίς ἀπώλειες κεκτημένων τῆς πατρίδας μας. Εὐελπιστοῦμε ὅτι οἱ πατριωτικές πολιτικές δυνάμεις τοῦ κοινοβουλίου θά ἀντισταθοῦν στή συρρίκνωση τῆς Ἑλλάδας. Αὐτό εὐχεται καὶ περιμένει ὅλος ὁ ἐλληνικὸς λαός πού στή δική του ψῆφο ὀφείλουν τὴ θέση τους!

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
ΠΕΛΟΠΟΣ 7
54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ